

PSALMEN

3, 4, 5, 13, 7, 8, 9

Gebed, gerechtigheid en vertrouwen op God
te midden van nood en vijandschap.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/3-4-5-13-7-8-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding en de opstand van Absalom	4 min	5
2	David verlaten door zijn volk	2 min	6
3	God als schild en heerlijkheid	3 min	7
4	God heft Davids hoofd weer op	2 min	9
5	Veilig slapen onder Gods bescherming	3 min	10
6	Psalm 4 als avondpsalm	3 min	12
7	Door God apart gezet	3 min	14
8	Ontzag en dagelijks zelfonderzoek	3 min	16
9	Rechtvaardig leven toont Gods goedheid	4 min	18
10	Blijdschap en veiligheid bij God	3 min	20
11	Psalm 5 als ochtendgebed	5 min	21
12	Godeloosheid tegenover Gods genade	2 min	24
13	Het eerste vervloekingsgebed	3 min	26
14	Van bezorgdheid naar vertrouwen	4 min	28

15	De snelle ommekeer in Psalm 13	2 min	30
16	Gebed bevrijdt van lasten	2 min	32
17	Psalm 7 als roep om gerechtigheid	4 min	34
18	David betuigt zijn onschuld	3 min	37
19	God toont en onderzoekt gerechtigheid	4 min	38
20	Gods gespannen boog en geduld	3 min	41
21	De goddeloze valt in zijn eigen val	4 min	42
22	Gods machtige Naam in Psalm 8	2 min	44
23	De nietige mens onder de sterrenhemel	3 min	46
24	Kracht en lof uit de mond van kinderen	7 min	47
25	Lofprijzing als geestelijk wapen	2 min	51
26	De kleine mens krijgt grote heerschappij	6 min	52
27	Psalm 8 uitgelegd in Hebreeën 2	5 min	55
28	Gods kinderen boven de engelen	2 min	59
29	Psalm 9 als acrostichon en lofpsalm	4 min	60

30	God doet recht en beschermt verdrukten	2 min	62
31	Welke naam van God Jezus bekendmaakte	2 min	64
32	Gods bekendgemaakte naam is Vader	3 min	65
33	God vergeet de ellendigen niet	3 min	67
	Om verder te lezen		69

1

Inleiding en de opstand van Absalom

Laten we Psalm 3 openslaan. Tot nu toe hebben we het gehad over groepen psalmen. We hebben gesproken over de psalmen die hoog opgeven van Gods Woord. We hebben gesproken over verscheidene Messiaanse psalmen, hoewel we nog veel meer Messiaanse passages zullen tegenkomen in sommige psalmen die we nog niet hebben behandeld. Toch hebben we de psalmen die de voornaamste Messiaanse psalmen lijken te zijn als groep behandeld. In hoofdstuk 1 maakten we kennis met die eerste groep psalmen, en hoofdstuk 2 van de Psalmen bracht ons bij de Messiaanse psalmen.

Nu komen we bij Psalm 3. We hebben ook enige tijd besteed aan het bestuderen van de boetepsalmen. De eerste daarvan komen we tegen in hoofdstuk 6. De reden dat ik die groep behandelde voordat ik hoofdstuk 3, 4 en 5 behandelde, was dat ik wist dat ik in één lezing waarschijnlijk verder zou komen dan 3, 4 en 5. Dan zou ik hoe dan ook bij hoofdstuk 6 uitkomen, dus ik dacht: dan kan ik die alvast afhandelen. We zullen hoofdstuk 3, 4, 5, 7 enzovoort behandelen, en hoofdstuk 6 overslaan, omdat we dat al behandeld hebben.

Hoofdstuk 3 is een noodkreet van David in een tijd van ellende. Het is interessant dat die juist hier staat, omdat we het zojuist over de boetepsalmen hebben gehad. Een van de laatste dingen waarover we spraken, was de opstand van Absalom tegen zijn vader. We spraken erover hoe Absalom zijn vader uit Jeruzalem verdreef en ervoor zorgde dat het grootste deel van het leger van Jeruzalem en veel andere mensen zich tegen David keerden. We hebben enkele psalmen gelezen die vrijwel zeker in die tijd door David zijn geschreven. Hier hebben we een psalm waarbij er geen twijfel over bestaat dat hij in die tijd geschreven is, want het opschrift van de psalm zelf vertelt ons:

Een psalm van David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

PSALMEN 3:1

Dit is de gebeurtenis die beschreven wordt in 2 Samuel, hoofdstuk 15, waar David vluchtte voor zijn zoon Absalom. In die tijd leek het alsof het hele volk zich tegen David had gekeerd. Absalom had trouwens heel geleidelijk de gunst van het volk gewonnen. De Bijbel vertelt ons dat hij eerst bij de stadspoort ging staan, waar de mensen gewoonlijk hun klachten en rechtszaken lieten beoordelen. Omdat hij de zoon van de koning was, genoot hij daar aanzien en zat hij bij de stadspoort. Wanneer de mensen bij hem kwamen, zei hij:

O, was ik maar koning, dan zou ik ervoor zorgen dat u in deze zaak recht werd gedaan.

2 SAMUEL 15:4

Zo plantte hij dat zaadje, zodat de mensen zouden zeggen: ‘Misschien zou Absalom een betere koning zijn dan David.’ Ze hadden namelijk het gevoel dat ze onder David misschien geen recht kregen. Absalom beloofde plechtig dat ze dat wel zouden krijgen als hij koning was. De Engelse bron parafraseert Absaloms woorden hier als ‘als ik koning was’; in 2 Samuel 15:4 spreekt de HSV over zijn wens om als rechter aangesteld te worden. Zo begon het volk zich naar Absalom toe te keren, totdat, vlak voordat David zelfs maar doorhad dat het gebeurde, het grootste deel van het volk Absalom boven David leek te verkiezen.

2

David verlaten door zijn volk

Toen Absalom zich uiteindelijk tot koning uitriep, moest de minderheid die David nog steeds vertrouwde, nog steeds achter hem stond en hem trouw was, vluchten. De meerderheid van het leger, veel van de andere edelen van de stad en de gewone burgers waren in die tijd namelijk voor Absalom. David had dus sterk het gevoel dat hem al zijn vrienden waren ontnomen, hoewel hij er nog wel een aantal had. Hun aantal wordt niet vermeld, maar misschien was het een behoorlijk grote groep die samen met hem Jeruzalem verliet. Ze waren duidelijk in de minderheid.

Daarom zegt hij:

HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela

PSALMEN 3:2-3

U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog. Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. Sela Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij. Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen. Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt U stukgebroken. Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. Sela

PSALMEN 3:4-9

3

God als schild en heerlijkheid

Deze psalm van acht verzen valt uiteen in tamelijk gelijke gedeelten van elk twee verzen: vier gedeelten van elk twee verzen. In de eerste twee verzen beschrijft hij de situatie. De situatie is dat hij zich verlaten voelt en dat er inmiddels zo veel mensen tegen hem zijn dat het reden tot wanhoop geeft. Hij zegt dat velen van hen er volkomen zeker van zijn dat de zaak zich zo grondig tegen David heeft gekeerd, dat zelfs God hem op dit moment niet kan helpen. Velen van hen zeggen:

Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela

PSALMEN 3:3

Ofwel ze zeggen dat God hem in dit geval niet kan helpen, omdat zijn populariteit te ver in het slop is geraakt, ofwel ze zeggen dat God hem niet zou willen helpen, omdat ze geloven dat God aan Absaloms kant staat. Hoewel David weet dat hij in deze situatie recht staat voor God, doet het hem natuurlijk pijn te weten dat veel mensen suggereren dat God hem nu niet zal helpen, ook al vertrouwt hij erop dat Hij dat wel zal doen.

In feite geven de volgende twee verzen, 3 en 4, in wezen uitdrukking aan zijn geloof dat God voor hem zal zorgen en dat er, in tegenstelling tot wat de meeste mensen denken, voor hem wel hulp is bij God. Hij zegt:

U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog.

PSALMEN 3:4

Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. Sela

PSALMEN 3:4

De heilige berg zou Sion zijn, zoals we weten uit het vorige hoofdstuk, Psalm 2, vers 6, waar God zegt:

Ik heb Mijn Koning toch gezalfd over Sion, Mijn heilige berg.

PSALMEN 2:6

De heilige berg is dus Sion, waar Jeruzalem ligt. Hij zegt dat God hem vanuit Sion hoorde toen hij tot de Heere riep.

Vers 3 zegt:

U, Heer, bent een schild voor mij.

Een kanttekening in de Engelse Bijbelvertaling die de spreker gebruikt, geeft als alternatieve lezing:

of om mij heen.

Dat is als een schild dat me volledig omringt, helemaal rondom mij. De HSV heeft hier ‘een schild voor mij’. Ik word dus van voren en van achteren, aan alle kanten, beschermd door God, Die Zich rondom mij legert en een schild vormt tegen alle gevaren die mijn vijanden over mij zouden brengen.

Hij zegt dat de Heere mijn heerlijkheid is. Dit moet zijn reputatie betekenen en de enige heerlijkheid die hij zoekt. Als koning in Israël bezat hij veel heerlijkheid. Hij bezat veel koninklijke pracht en heerlijkheid, en zijn regering was bijzonder roemrijk. Maar nu leek hij dat allemaal te hebben verloren. Toch zegt hij: ‘Ik heb nog steeds één ding dat mijn heerlijkheid is, en dat is mijn relatie met God. God, U bent mijn heerlijkheid. Bij U heb ik een goede reputatie, en die is gebaseerd op mijn relatie met U, ook als ik niets anders heb.’

Hij zegt:

U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog.

PSALMEN 3:4

4

God heft Davids hoofd weer op

Hij gebruikt een uitdrukking die op veel plaatsen in de Schrift voorkomt, het opheffen van het hoofd, en die kan veel verschillende dingen betekenen. Eén betekenis ervan kwam bijvoorbeeld naar voren toen Jozef in de gevangenis zat en de schenker en de bakker daar samen met hem gevangen zaten. Ze hadden allebei een droom. Toen hij hun dromen uitlegde, zei hij tegen de schenker dat de koning zijn hoofd zou opheffen en hem in zijn vroegere ambt zou herstellen. Het opheffen van het hoofd hield dus in dat de man weer op een gezagspositie werd geplaatst, dat hij werd teruggebracht naar zijn rechtmatige plaats van gezag of verantwoordelijkheid. Dat kan zijn wat David hier bedoelt, want hij zegt:

U bent degene die mijn hoofd weer opheft.

Met andere woorden: U zult mij terugbrengen naar mijn rechtmatige gezagspositie in het koninkrijk.

De uitdrukking wordt ook op een andere manier gebruikt, toen Jozef zijn uitleg aan de bakker gaf. Toen de bakker zijn droom had gehad, hield een deel van de uitleg in dat de koning hem binnen drie dagen uit de gevangenis zou halen, zijn hoofd zou opheffen en hem aan een boom zou hangen. Het opheffen van het hoofd van de bakker hield dus verband met het feit dat hij werd opgehangen. De uitdrukking 'het hoofd opheffen' had dus in Jozefs uitleg van die twee dromen twee verschillende betekenissen.

Aan de andere kant zouden we bij het opheffen van het hoofd kunnen denken aan iemand die zijn hoofd heeft gebogen van verdriet en wanhoop, en God pakt je bij je kin en zegt: 'Kom op, kop op,' en Hij bemoedigt je door je hoofd op te heffen. Van de drie mogelijkheden zijn de eerste en de derde hier de waarschijnlijkste betekenissen. Of David bedoelt: 'God, U bent mijn bemoediging,' of, mogelijk nog waarschijnlijker, hij zegt werkelijk: 'U bent Degene Die mij oorspronkelijk in een gezagspositie heeft geplaatst, en U zult mij weer in mijn rechtmatige ambt herstellen.'

5

Veilig slapen onder Gods bescherming

Nadat hij heeft uitgesproken wat de Heere voor hem zal doen, namelijk dat er voor hem hulp is bij God, spreekt hij over zijn persoonlijke gevoel van veiligheid. Dat komt voort uit zijn wetenschap dat hij bij God in de gunst staat.

Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij. Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen.

PSALMEN 3:6-7

Met andere woorden, hij heeft een persoonlijk gevoel van veiligheid, hoewel hij in groot gevaar verkeert, of wat de natuurlijke omstandigheden betreft in groot gevaar lijkt te verkeren. Toch is hij veilig. Hij gaat 's avonds slapen. Hij ligt er niet wakker van. Hij vertrouwt erop dat God hem zal ondersteunen. Daarom zegt hij: 'Ik ging slapen en werd weer wakker. Ik werd 's nachts niet gedood. Ik kon rustig slapen, en mijn geloof in God bleek hierin niet ongegrond. Ik ben niet bang, ook al zijn er misschien tienduizenden mensen tegen mij.'

In vers 1 zei hij dat degenen die hem benauwen sterk in aantal zijn gegroeid en dat het er velen zijn. Maar hier zegt hij: 'Zelfs als het er tienduizend zijn en zij zich tegen mij opstellen, zal ik niet bang zijn,' omdat God natuurlijk aan zijn kant staat.

Dan vormen de laatste twee verzen een roep tot God om hem in het gelijk te stellen.

Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt U stukgebroken. Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. Sela

PSALMEN 3:8-9

Het woord 'behoud' kan hier ook weergegeven worden als 'bevrijding' of 'veiligheid'.

We zien hier dus dit vertrouwen en dit roepen tot God om op te staan en de zaak in Zijn handen te nemen. De verwijzing naar het slaan van de vijanden op het kaakbeen en het breken van hun tanden is waarschijnlijk ontleend aan het beeld van een herder die zijn schapen te hulp komt. Een leeuw of een beer heeft zich op een hulpeloos schaap gestort, en de herder komt het te hulp met zijn knots en slaat de tanden van de leeuw eruit door hem op het kaakbeen of de kaak te slaan.

Daarmee wordt het lam uit de bek van het roofdier bevrijd. David heeft zichzelf al aangeduid als een schaap van de Heere en de Heere als zijn herder, en hier zou hij in diezelfde termen denken. Hij is als een hulpeloos lam. Zijn zoon Absalom en anderen die zich tegen hem hebben gekeerd, zijn als verscheurende leeuwen, wolven, beren of

wat er ook maar achter de schapen aan zou komen. Maar God is zijn herder. Hij komt en slaat de tanden van zijn vijanden eruit, zodat ze hem niet kunnen doden en niet met hem kunnen doen wat ze willen. Dat is wat die psalm lijkt te zeggen.

6

Psalm 4 als avondpsalm

Nu gaan we naar Psalm 4. Dit is een avondpsalm, dat wil zeggen, een psalm om 's avonds te zingen. We weten dat vanwege vers 8, waarin wordt gezegd:

In vrede zal ik gaan liggen en weldra slapen, want U alleen,
HEERE, doet mij veilig wonen.

PSALMEN 4:9

Het is een psalm die David op een avond schreef terwijl hij nadacht. Allereerst spreekt hij erover hoe verbijsterd hij is dat goddeloze mensen hun goddeloze wegen kunnen blijven volgen. Maar God heeft hem geholpen wanneer er goddeloze mensen om hem heen waren. We weten niet bij welke gelegenheid deze psalm geschreven is of op welke specifieke gebeurtenis hij misschien doelt. Maar daarna geeft hij bepaalde aansporingen en spreekt hij bepaalde gebeden uit.

We zullen hem nu lezen.

Als ik roep, verhoor mij, o God van mijn gerechtigheid! In de
benauwdheid hebt U ruimte voor mij gemaakt. Wees mij genadig
en luister naar mijn gebed.

PSALMEN 4:2

De spreker bespreekt hier de Engelse vertaalwoorden: „enlarged” kan worden weergegeven met „relieved”, en de New American Standard kiest voor „relieve me”. De HSV vertaalt de uitdrukking met „ruimte voor mij gemaakt”.

Dan houdt hij op tegen God te spreken en begint hij tegen de goddelozen te spreken.
Hij zegt:

**Aanzienlijken, hoelang zult u mijn eer te schande maken?
Hoelang zult u het lege liefhebben, de leugen zoeken? Sela**

PSALMEN 4:3

„Leasing” is een uitdrukking die van tijd tot tijd in de King James Version voorkomt en die bedrog of leugens betekent.

Hij zegt:

Jullie maken van mijn eer een schande.

Zijn heerlijkheid, zo heeft hij in Psalm 3:3 al gezegd, is God. Zij maken God tot een schande. Met andere woorden, door hun eigen gedrag maken ze van de Heere iets schandelijks: ze maken de Heere te schande. Dat is wat ze doen. En hij zegt:

Hoe lang blijven jullie dat doen? Hoe lang blijven jullie van leegte houden?

„Vanity” betekent leegte.

Dat wil zeggen dat de dingen die de heidenen najagen, lege leugens zijn. Ze doen bepaalde beloften, maar de liefde voor deze wereld, haar rijkdom en haar genoegens houden mensen bepaalde loze beloften voor. Zolang mensen die dingen najagen, jagen ze iets na wat in werkelijkheid leeg is. Het is een lege belofte, een lege leugen die de duivel hun voorhoudt. Hij zegt: „Hoelang blijven jullie in dit bedrog verkeren en deze stompzinnige dingen najagen?”

Dan zegt hij:

**Weet toch: de HEERE heeft Zich een gunsteling afgezonderd; de
HEERE hoort als ik tot Hem roep.**

PSALMEN 4:4

7

Door God apart gezet

Hij is apart gezet. Dat is in wezen wat het woord „sanctified” betekent: apart gezet worden, afgezonderd worden voor heilige doeleinden. God weet wie Zijn mensen zijn en Hij heeft hen voor Zichzelf apart gezet. Daarom hoort Hij hen.

Het is fijn om te weten dat wij apart gezet zijn van de dwazen van de wereld, die lege, zinloze dingen najagen. En Hij heeft ervoor gezorgd dat wij iets najagen wat niet leeg is. Het is het najagen van God.

Nu krijgen we een aansporing:

Wees ontzet, maar zondig niet; spreek in uw hart wanneer u op uw slaapplaats ligt, en wees stil. Sela

PSALMEN 4:5

Hier hebben we nog een aanwijzing dat dit een avondpsalm is. Het gaat erom dat je op je bed met je eigen hart overlegt, ontzag hebt en niet zondigt.

Deze uitspraak:

Heb ontzag en zondig niet, lijkt sterk op een uitspraak in Efeze 4:26, waar staat:

Word boos, maar zondig niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid,

EFEZE 4:26

Wat Paulus bedoelt wanneer hij in Efeze 4:26 zegt:

Wees boos, maar zondig niet, is volstrekt niet duidelijk. Sommige mensen geloven dat het betekent dat je een goddelijke boosheid tegenover zonde moet hebben, maar dat je jouw boosheid niet zo ver moet laten gaan dat ze zondig wordt. Anderen menen dat wij zonde vermijden door boos te zijn op zonde. Je kunt dus niet zondigen door boos te zijn op zonde:

Wees boos, maar zondig niet.

Weer anderen hebben gemeend dat in de Engelse formulering het woord „not”, N-O-T, op beide werkwoorden van toepassing is. In die formulering staat het aan het einde van de zin en zou het de hele zin ontkennen. Dit grammaticale argument geldt niet voor de woordvolgorde van de HSV: „Word boos, maar zondig niet.” Normaal gesproken zou de uitspraak zijn: „Wees boos en zondig.” Maar doordat „niet” aan het einde wordt gezet, betekent het: „Wees niet boos en zondig niet.” De ontkenning zou beide delen van de zin ontkennen: de uitspraak wordt eerst gedaan en daarna ontkend. Er zou dus staan: „Wees niet boos en zondig niet.”

Welke van deze interpretaties Paulus bedoelt, is mij volstrekt niet duidelijk. Meteen daarna zegt hij wel:

laat de zon niet ondergaan over uw boosheid, en geef de duivel geen plaats.

EFEZE 4:26-27

Misschien zegt hij: zelfs als je boos bent, zorg er dan voor dat je niet boos blijft, want dan wordt het zonde. Het begint in je te etteren. Maar later in datzelfde hoofdstuk, in Efeze 4, zegt hij:

Laat alle bitterheid, woede, toorn, geschreeuw en laster van u weggenomen worden, met alle slechtheid,

EFEZE 4:31

enzovoort. Het lijkt er niet op dat hij boosheid zou aanmoedigen wanneer hij zegt:

Word boos, maar zondig niet;

EFEZE 4:26

Het is niet echt duidelijk wat hij zegt. Maar het lijkt erop dat hij zijn bewoording ontleent aan deze Psalm, waar staat:

Heb ontzag en zondig niet.

8

Ontzag en dagelijks zelfonderzoek

De spreker leidt uit de Engelse formulering „stand in awe” af dat onze houding tegenover God er een van diepe eerbied en ontzag moet zijn; de HSV vertaalt hier „Wees ontzet”. Als we wijs waren, anders dan de dwazen die ijdelheid liefhebben en leugens najagen, en als we onszelf zien als apart gezet voor de Heere, zoals vers 3 zegt, dan zou het ons met diep ontzag moeten vervullen wanneer we beseffen dat God ons genomen heeft en ons uit de rest van de mensheid voor Zichzelf apart heeft gezet.

Jezus zei in Johannes 15:

Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

JOHANNES 15:19

Jezus zei dat Hij ons uit de wereld had gekozen. Hij zette ons voor Zichzelf apart. Dat zou ons versteld moeten doen staan en met ontzag moeten vervullen. Als we ons volledig door dat ontzag laten beheersen, is dat in zekere zin wat de vreze Gods is: dat eerbiedige ontzag voor God. Dat zal ons van zonde weerhouden.

Als we niet het juiste ontzag voor God hebben, zullen we zonde waarschijnlijk licht opvatten. Maar wanneer we beseffen wat een machtig iets het is dat de Schepper van het heelal ons in het bijzonder apart heeft gezet voor Zijn eigen gebruik en Zijn eigen doeleinden, dan wordt zonde zo’n gewichtige zaak dat we haar des te meer zouden willen vermijden. Het is een zeer gewichtige zaak.

Dus zegt hij:

Wees ontzet, maar zondig niet; spreek in uw hart wanneer u op uw slaapplaats ligt, en wees stil. Sela

PSALMEN 4:5

Veel van de oude schrijvers bevelen de gewoonte aan om iedere avond op je bed de afgelopen dag te overdenken, om te zien of je zonden hebt begaan waarvoor je vergeving nodig hebt. Ook dat kan een beeld uit Efeze zijn:

Word boos, maar zondig niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid,

EFEZE 4:26

waarmee bedoeld wordt dat je, als je boos bent, je boosheid niet moet vasthouden, maar er vóór bedtijd van af moet komen. Laat de zon er niet over ondergaan.

Ook hier hebben we een soortgelijke context:

Heb ontzag en zondig niet, en:

Overleg in bed met je eigen hart.

Dat wil zeggen: als je 's avonds naar bed gaat, zorg er dan voor dat er tussen jou en God geen onafgedane zaken zijn. Denk erover na hoe heilig Hij is en hoe groot Hij is. Laat je ontzag onbegrensd zijn. In het licht van die overdenkingen over Gods grootheid, Zijn macht en Zijn heiligheid zul je vervolgens geneigd zijn je eigen daden in een juister licht te zien. Je zult beginnen te zien waar je die dag bent tekortgeschoten, waar je zonde moet belijden en dat je dit moet doen voordat je 's avonds gaat slapen.

‘Spreek in uw hart wanneer u op uw slaapplaats ligt’ ‘Overleg in bed met je eigen hart’ betekent naar mijn mening dat je terugdenkt aan de dingen die je die dag in je hart hebt verzameld, en dat je ervoor zorgt dat ze op de juiste manier worden afgehandeld.

Dan staat er in vers 5:

Breng offers van gerechtigheid en vertrouw op de HEERE.

PSALMEN 4:6

Als je je vertrouwen op de Heere stelt, breng je een ander soort offer dan wanneer je dat niet doet.

9

Rechtvaardig leven toont Gods goedheid

De uitdrukking ‘offers van gerechtigheid’ maakt heel duidelijk dat hij onderscheid maakt tussen datgene waarover hij spreekt en de gewone offers die gebracht konden worden door Joden die hun vertrouwen niet op de Heere stelden. Veel Joden die niet op God vertrouwden en God niet liefhadden, brachten offers als onderdeel van hun ritueel. Maar hier wijst hij erop dat ze hun vertrouwen op de Heere moeten stellen. Dan kunnen hun offers offers van gerechtigheid genoemd worden. Dat wil zeggen: het zullen rechtvaardige mensen zijn, en daarom zullen hun offergaven aan de Heere rechtvaardige offergaven zijn.

Naar mijn mening is vers 6 een machtig vers. Daar zegt hij:

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef over ons het licht van Uw aangezicht, HEERE!

PSALMEN 4:7

Er zijn veel mensen die erg cynisch zijn en geloven dat er niets goeds meer in de wereld is. Dat biedt sommige zondaars troost. Als ze geloven dat niemand het beter doet dan zij, kunnen ze zich enigszins gerechtvaardigd voelen in hun zondige gedrag. Ze redeneren: ‘Ik ben niet slechter dan wie dan ook. Ik doe hetzelfde als iedereen. Niemand is volmaakt, dus van niemand kan worden verwacht dat hij het beter doet dan ik.’

Misschien denken ze niet rechtstreeks in deze trant, maar onbewust komt het hierop neer: ‘God kan mij niet veel kwalijk nemen, want ik doe het even goed als ieder ander. Niemand is volmaakt.’ Zo komen ze op het punt dat ze zeggen: ‘Niemand kan ons werkelijk iets goeds laten zien. Er is niets goeds in de wereld. Niemand is te vertrouwen. Niemand is trouw. Niemand is eerlijk.’ Dat is het standpunt waartoe velen zijn gekomen.

Hij zegt:

Velen zeggen: Wie zal ons iets goeds laten zien?

Met andere woorden, ze werpen dat als een uitdaging op. Ze zijn niet werkelijk op zoek naar iets goeds en zeggen niet: 'Wie zou me alsjeblieft iets goeds kunnen laten zien?' Hij zegt in feite dat er velen zijn die zeggen: 'Niemand kan ons iets goeds laten zien.' Dat 'Wie kan dat?' is een retorische uitdaging: 'Wie kan ons iets goeds laten zien? Kijk maar of er iets goeds bestaat. Laat me er iets van zien, als er iets is.'

Het antwoord op die cynische houding is een gebed van David. Hij zegt:

Heer, laat het licht van Uw aangezicht over ons schijnen.

Met andere woorden, laat Uw goedheid over ons opgaan, zoals op andere plaatsen in de Schrift wordt gesproken over de heerlijkheid van de Heere die over ons opgaat, en het licht van Zijn aangezicht dat over ons opgaat. Wanneer mensen zeggen:

Wie zal ons iets goeds laten zien?

dan zouden wij moeten kunnen zeggen: 'Kijk naar mij. Ik zal je iets goeds laten zien. Ik kan je de goedheid van God laten zien in mijn eigen karakter. Je kunt kijken naar de manier waarop wij als christenen met elkaar omgaan binnen de gemeenschap van christenen, en daar kun je iets goeds zien.' Zo ontnemen we de goddelozen daadwerkelijk hun excuus. Want als ze nooit iemand zien die rechtvaardiger leeft dan zichzelf, kunnen ze het gevoel hebben dat ze een excuus hebben om niet rechtvaardig te leven. Vooral als ze godsdienstige mensen, die beweren dat ze de waarheid hebben, net zo goddeloos en huichelachtig zien leven als zichzelf. Dan voelen ze zich natuurlijk bijzonder gerechtvaardigd en hebben ze het gevoel dat zij rechtvaardiger zijn en meer waard zijn om naar de hemel te gaan dan zelfs de godsdienstige mensen.

Maar wat David zegt, is: 'Laten we hun de mond snoeren. God, laten we hun de mond snoeren doordat U het licht van Uw aangezicht over ons laat opgaan, zodat zij het op ons kunnen zien. Ze kunnen in ons de goedheid zien die bij Uw karakter hoort.'

10

Blijdschap en veiligheid bij God

Dan verheugt hij zich. Hij zegt in vers 7:

U hebt mij meer blijdschap in het hart gegeven dan ten tijde dat zij hun koren en hun nieuwe wijn in overvloed hadden.

PSALMEN 4:8

Nu stelt hij zichzelf opnieuw tegenover hen. Hij zegt: 'Ik heb meer vreugde en blijdschap in mijn hart dan zij hebben wanneer ze goede oogsten hebben, wanneer het hun voor de wind gaat.' In die tijd werd zakelijk succes afgemeten aan de hoeveelheid gewassen en druiven die je oogstte, enzovoort. Hij zegt dat zij zich verheugen wanneer het hun financieel voor de wind gaat, maar dat ik mij meer in God verheug dan zij zich op zulke momenten verheugen. Mijn vreugde als christen is groter dan de grootste vreugde die de aarde haar bewoners schenkt.

Ten slotte herhaalt hij opnieuw de zekerheid die hij in vers 5 van het vorige hoofdstuk had. Hij zegt:

In vrede zal ik gaan liggen en weldra slapen, want U alleen, HEERE, doet mij veilig wonen.

PSALMEN 4:9

Hij wijst erop dat er een verschil is tussen de godvrezende mens en de goddeloze mens. De goddeloze mens in vers 2 jaagt lege bezigheden en leugens na. Maar de godvrezende mens is door God voor Hemzelf afgezonderd, zoals in vers 3 staat. Daarom zal hij waarschijnlijk anders zijn dan de goddeloze mens, omdat hij is afgezonderd.

Eén verschil is dat God naar hem luistert:

Als ik roep, verhoor mij, o God van mijn gerechtigheid! In de benauwdheid hebt U ruimte voor mij gemaakt. Wees mij genadig en luister naar mijn gebed.

PSALMEN 4:2

Een ander verschil is dat hij zijn zaken met God snel in orde maakt. Hij heeft ontzag voor God. Hij heeft de vreze Gods. Daarom leeft hij niet in zonde. En als hij wel zondigt, maakt hij het snel in orde door 's avonds zijn dag en zijn daden te overdenken en zich zo nodig te bekeren, zodat zijn geweten zuiver is. Daardoor brengt hij, anders dan de anderen, rechtvaardige offers en vertrouwt hij op de Heere. Hij kan de cynicus ook de gerechtigheid van God laten zien door zijn eigen karakter en zijn eigen leven. Hij heeft meer vreugde dan de mensen in de wereld hebben, zoals hij in vers 7 zegt. En in vers 8 heeft hij een zekerheid die zij niet hebben:

Ik ga rustig liggen en slapen, want alleen U, Heer, laat mij veilig wonen.

We zouden dit dus kunnen zien als een psalm die de verschillende voordelen van een godvrezend leven laat zien, in tegenstelling tot een goddeloos leven. God heeft de godvrezende voor Zichzelf afgezonderd, zoals in vers 3 staat. Vervolgens laat de psalm enkele verschillen zien tussen de godvrezende mens en de goddeloze.

11

Psalm 5 als ochtendgebed

Psalm 5 is ons bekend vanwege het lied dat we zingen op basis van de eerste drie verzen. Deze psalm valt uiteen in vijf gedeelten. Het eerste gedeelte bestaat uit drie verzen, het tweede gedeelte bestaat uit drie verzen, en daarna zijn er drie gedeelten van elk twee verzen. De gedachten zijn op die manier paarsgewijs met elkaar verbonden. De eerste drie verzen horen bij elkaar, en de volgende drie verzen horen bij elkaar, tot en met vers 6. Daarna volgen er tot het einde van het hoofdstuk steeds paren van twee verzen.

We zeiden dat de vorige psalm een avondpsalm was. Dat weten we omdat er staat:

Wees ontzet, maar zondig niet; spreek in uw hart wanneer u op uw slaappleaats ligt, en wees stil. Sela

PSALMEN 4:5

en er staat ook:

Ik ga rustig liggen en slapen.

Het gaat dus over 's avonds naar bed gaan, en Psalm 4 is een psalm voor de avond.

Psalm 5 daarentegen is een ochtendpsalm. De Schrift zegt, vooral in Deuteronomium 6, dat je met je kinderen over het Woord van God moet spreken wanneer je opstaat, wanneer je naar bed gaat, wanneer je onderweg bent en wanneer je gaat zitten om te eten. Wat je ook doet, je zou over het Woord van God moeten spreken. Er zijn

specifieke Schriftgedeelten die bruikbaar zijn voor verschillende momenten van de dag, hetzij om er met je kinderen over te spreken, hetzij eenvoudigweg om ze tegen jezelf te zeggen. Dit is een ochtendpsalm:

HEERE, neem mijn woorden ter ore, let op mijn zuchten. Sla acht op mijn stem als ik roep, mijn Koning en mijn God, want tot U bid ik. 's Morgens hoort U mijn stem, HEERE; 's morgens leg ik mijn gebed voor U neer en zie ik naar U uit. Want U bent geen God Die vreugde vindt in goddeloosheid, de kwaaddoener zal bij U niet verblijven. De dwazen blijven niet staande voor Uw ogen. U haat allen die onrecht bedrijven, U brengt de leugenaars om. Van de man van bloed en bedrog heeft de HEERE een afschuw. Ik echter zal door Uw grote goedertierenheid Uw huis binnengaan, mij buigen naar Uw heilig paleis in vreze voor U. HEERE, leid mij in Uw gerechtigheid, omwille van mijn belagers; maak Uw weg vóór mij recht. Want in hun mond is niets wat betrouwbaar is, hun binnenste is enkel verderf, hun keel is een open graf, met hun tong vleien zij. Verklaar hen schuldig, o God, laat hen ten val komen met hun opvattingen; verdrijf hen om hun vele overtredingen, want zij zijn U ongehoorzaam. Maar laat verblijd zijn allen die tot U de toevlucht nemen, laat hen voor eeuwig juichen omdat U hen beschut; laat in U van vreugde opspringen wie Uw Naam liefhebben. U immers zegent de rechtvaardige, HEERE; U omringt hem met goedgunstigheid als met een schild.

PSALMEN 5:2-13

We zien in deze psalm veel van dezelfde gedachten uit eerdere psalmen terugkomen. In de eerste drie verzen vraagt hij God in feite om naar hem te luisteren, en dat vraagt hij Hem steeds opnieuw. Hij zegt:

Luister naar mijn woorden.

Dat is één verzoek.

De Engelse vertaling van de spreker vervolgt met „consider my meditation”, wat hij uitlegt als: kijk naar mijn gedachten, lees mijn gedachten. De HSV heeft hier „let op mijn zuchten”.

Opnieuw vraagt hij Hem aandacht te schenken aan wat hij zegt en aan wat hij denkt. En hij zegt:

Want tot U zal ik bidden. U zult mijn stem 's morgens horen, Heer; 's morgens richt ik mijn gebed tot U en kijk ik omhoog.

Elders in de Psalmen staat dat wij de Heere vroeg moeten zoeken, en dit slaat ongetwijfeld op vroeg in de ochtend. Hij zegt: ‘God, U zult niet de hele dag hoeven wachten voordat U iets van mij hoort. Ik ga mijn dag met gebed beginnen. Ik ga mijn gebed 's morgens als eerste tot U laten opstijgen. En omdat ik er dus de hoogste prioriteit van mijn dag van maak om te bidden, vertrouw ik erop dat U er de hoogste prioriteit van zult maken om te luisteren naar wat ik zeg.’

12

Goddeloosheid tegenover Gods genade

Dan beschrijft hij in de volgende drie verzen het soort mensen naar wie God niet luistert en voor wie Hij totaal geen achting heeft. God heeft geen behagen in mensen die in goddeloosheid leven, en Hij zal geen enkel kwaad bij Zich laten wonen. God verafschuwt die dingen.

De dwazen blijven niet staande voor Uw ogen. U haat allen die onrecht bedrijven, U brengt de leugenaars om. Van de man van bloed en bedrog heeft de HEERE een afschuw.

PSALMEN 5:6-7

De tegenstelling is dus ongetwijfeld bewust bedoeld. Hij zegt: ‘Ik vraag U om naar mijn roepen te luisteren, maar ik weet dat U niet naar mij zou luisteren als ik tot deze categorie behoorde, de categorie van goddeloze, bloeddorstige en bedrieglijke mannen.’

Maar hoe is hij zelf? In vers 7 en 8 zegt hij, in tegenstelling tot degenen die hij zojuist beschreef:

Ik echter zal door Uw grote goedertierenheid Uw huis binnengaan, mij buigen naar Uw heilig paleis in vreze voor U. HEERE, leid mij in Uw gerechtigheid, omwille van mijn belagers; maak Uw weg vóór mij recht.

PSALMEN 5:7-8

Hij zegt dus dat hij vanwege Gods overvloedige barmhartigheid jegens hem tot God kan naderen. Hij beseft dat hij uit zichzelf eigenlijk helemaal niet zo veel beter is dan deze goddeloze mannen. Maar door de barmhartigheid van God is hij anders dan zij. Zijn zonden zijn hem vergeven, en daarom kan hij voor God komen en Hem aanbidden. Hij heeft de vreze van God, en dat is de gepaste houding waarmee je voor God in de heilige tempel komt.

En hij zegt:

Leid mij, Heer, in Uw gerechtigheid vanwege mijn vijanden. Maak Uw weg recht voor mij.

Vanwege mijn vijanden is er altijd de verleiding om de verkeerde weg te gaan, of om niet de goede weg te gaan, uit vrees voor mensen. Mensen zullen zich tegen mij verzetten als ik de goede weg ga. Toch zegt hij: ‘Ondanks dat wil ik de goede weg gaan. Maar omdat zij er zijn, ben ik geneigd mij te laten intimideren. Leid mij daarom alstublieft duidelijk. Geef mij een recht pad. Geef mij werkelijk Uw leiding. Zorg dat ik in de goede richting blijf gaan.’

13

Het eerste vervloekingsgebed

Want in hun mond is niets wat betrouwbaar is, hun binnenste is enkel verderf, hun keel is een open graf, met hun tong vleien zij.

PSALMEN 5:10

Hij gaat opnieuw de goddeloze mens beschrijven. In hun mond is geen trouw. Hun keel is een open graf waar mensen in kunnen vallen.

Verklaar hen schuldig, o God, laat hen ten val komen met hun opvattingen; verdrijf hen om hun vele overtredingen, want zij zijn U ongehoorzaam.

PSALMEN 5:11

Dit is de eerste vervloeking in het Psalter. We hebben al gezien dat er een staat in hoofdstuk 6, vers 10. Hier staat de eerste, die daaraan voorafgaat, in hoofdstuk 5, vers 10. In de Engelse vertaling van de spreker staat hier „Destroy Thou them”; op grond daarvan zegt hij dat David God oproept zijn vijanden te vernietigen. De HSV formuleert dit als „Verklaar hen schuldig” en „verdrijf hen”. We zullen zien dat er verschillende psalmen zijn waarvan het hoofdthema een oproep tot de vernietiging

van vijanden is. Hoewel dit niet een van die psalmen is, komt het hier voor het eerst in een psalm voor. Maar we zullen het in veel psalmen tegenkomen. Opnieuw vraagt hij God hem in het gelijk te stellen in plaats van het recht in eigen hand te nemen.

HEERE, neem mijn woorden ter ore, let op mijn zuchten. Sla acht op mijn stem als ik roep, mijn Koning en mijn God, want tot U bid ik. 's Morgens hoort U mijn stem, HEERE; 's morgens leg ik mijn gebed voor U neer en zie ik naar U uit. Want U bent geen God Die vreugde vindt in goddeloosheid, de kwaaddoener zal bij U niet verblijven. De dwazen blijven niet staande voor Uw ogen. U haat allen die onrecht bedrijven, U brengt de leugenaars om. Van de man van bloed en bedrog heeft de HEERE een afschuw. Ik echter zal door Uw grote goedertierenheid Uw huis binnengaan, mij buigen naar Uw heilig paleis in vreze voor U. HEERE, leid mij in Uw gerechtigheid, omwille van mijn belagers; maak Uw weg vóór mij recht. Want in hun mond is niets wat betrouwbaar is, hun binnenste is enkel verderf, hun keel is een open graf, met hun tong vleien zij. Verklaar hen schuldig, o God, laat hen ten val komen met hun opvattingen; verdrijf hen om hun vele overtredingen, want zij zijn U ongehoorzaam. Maar laat verblijd zijn allen die tot U de toevlucht nemen, laat hen voor eeuwig juichen omdat U hen beschut; laat in U van vreugde opspringen wie Uw Naam liefhebben. U immers zegent de rechtvaardige, HEERE; U omringt hem met goedgunstigheid als met een schild.

PSALMEN 5:2-13

14

Van bezorgdheid naar vertrouwen

De verwijzing naar bescherming is dezelfde als in hoofdstuk 3. Hij zei:

HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela U echter, HEERE, bent een schild voor mij, mijn eer; U heft mijn hoofd omhoog. Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. Sela Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij. Ik vrees niet voor tienduizenden van het volk, die zich aan alle kanten tegen mij opstellen. Sta op, HEERE, verlos mij, mijn God, want U hebt al mijn vijanden op de kaak geslagen, de tanden van de goddelozen hebt U stukgebroken. Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. Sela

PSALMEN 3:2-9

Hier stelt hij dezelfde waarheid vast. De verwijzing naar de vreugde van de rechtvaardigen verschilt niet veel van vers 7 van de vorige psalm, Psalm 4:7:

U hebt mij meer blijdschap in het hart gegeven dan ten tijde dat zij hun koren en hun nieuwe wijn in overvloed hadden.

PSALMEN 4:8

Blijdschap, veiligheid en geborgenheid zijn opnieuw de dingen die aan het einde van deze psalm worden gevierd.

Merk op dat bijna al deze psalmen — 3, 4 en 5, die we zojuist hebben bekeken — beginnen met een duidelijke bezorgdheid of zelfs wanhoop. Kijk naar Psalm 3:

HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op.

PSALMEN 3:1

In Psalm 4:

Als ik roep, verhoor mij, o God van mijn gerechtigheid! In de benauwdheid hebt U ruimte voor mij gemaakt. Wees mij genadig en luister naar mijn gebed.

PSALMEN 4:1

In Psalm 5:

Neem mijn woorden ter ore. Luister naar mijn stem als ik roep.

PSALMEN 5:2-3

In elk geval draagt de psalmist een last op zijn hart en komt hij om te bidden. Elk van deze psalmen is een gebed, hoewel sommige daarna overgaan in aansporing en andere uitspraken. Maar ze beginnen als een gebed, en voordat het gebed afgelopen is, hebben ze een positieve toon bereikt. Er is zekerheid. Er is vertrouwen. Psalm 3 eindigt met:

Het heil is van de HEERE; Uw zegen is over Uw volk. Sela

PSALMEN 3:8

Dat is een zelfverzekerde uitspraak. Psalm 4 eindigt met:

In vrede zal ik gaan liggen en weldra slapen, want U alleen, HEERE, doet mij veilig wonen.

PSALMEN 4:8

En Psalm 5:12 zegt:

U immers zegent de rechtvaardige, HEERE; U omringt hem met goedgunstigheid als met een schild.

PSALMEN 5:13

Zoals ik in de vorige lezing al zei, zul je merken dat dit bij de meeste Psalmen het geval is. Ze komen voort uit een tijd van spanning, wanneer de psalmist begint te bidden. Maar voordat hij klaar is met bidden, verheugt hij zich. Hij heeft vertrouwen. Hij heeft de overwinning behaald en hij heeft van God gehoord. Telkens wanneer de Psalmen in wanhoop beginnen, eindigen ze in overwinning, met uitzondering van drie Psalmen. Er zijn er drie waarin de ommekeer niet komt. Sommige blijven van begin tot eind negatief, en dat zijn Psalm 38, 39 en 88. Psalm 38, die we in de vorige lezing hebben bestudeerd, Psalm 39 en Psalm 88 kennen geen ommekeer, maar bij de overige gebeurt dat wel.

15

De snelle ommekeer in Psalm 13

Een opmerkelijk voorbeeld van zo'n ommekeer, dat we binnenkort zullen bestuderen, is Psalm 13. We zullen daar nu zelfs naartoe gaan vanwege de opvallende manier waarop deze psalm deze tendens in de Psalmen illustreert. Psalm 13 is zes verzen lang. Twee verzen geven uiting aan neerslachtigheid en aan het roepen tot God vanuit die neerslachtigheid. De volgende twee verzen vormen het gebed, en de laatste verzen bevatten zijn zegevierende optimisme. Je kunt zien dat zijn houding in zes korte verzen volledig is omgeslagen.

Kijk naar de eerste twee:

Hoelang nog, HEERE? Zult U mij voor altijd vergeten? Hoelang zult U Uw aangezicht nog voor mij verbergen? Hoelang zal ik nog plannen maken in mijn ziel, verdriet hebben in mijn hart, dag na dag? Hoelang zal mijn vijand zich nog boven mij verheffen?

PSALMEN 13:2-3

Volslagen neerslachtigheid, volslagen wanhoop. Zal dit voor altijd zo blijven? Gaat U mij vergeten? Gaat U mijn vijand zich voortdurend, voor altijd, boven mij laten verheffen? Zal dit nooit veranderen? Zo bidt hij.

Het kost hem niet meer dan dertig seconden om het hele gebed uit te spreken, maar aan het einde is zijn houding totaal veranderd. In het midden, in vers 3 en 4, staat:

Zie mij aan, verhoor mij, HEERE, mijn God! Verlicht mijn ogen, anders ontslaap ik in de dood, anders zegt mijn vijand: Ik heb hem overwonnen, en verheugen mijn tegenstanders zich, wanneer ik wankel.

PSALMEN 13:4-5

Dit is zijn gebed: zie naar mij om en hoor mij; verlicht mijn ogen.

Dan, aan het einde, wanneer zijn ogen verlicht zijn, ziet hij de dingen vanuit een ander gezichtspunt, heel optimistisch. Hij zegt:

Ik echter vertrouw op Uw goedertierenheid, mijn hart zal zich verheugen in Uw heil, ik zal voor de HEERE zingen, omdat Hij goed voor mij geweest is.

PSALMEN 13:6-7

Wat een vreemde ommekeer. In de eerste verzen zegt hij:

Gaat U mij voor altijd vergeten? Waar bent U eigenlijk?

Aan het einde zegt hij:

De Heer is zo goed voor mij geweest. Ik voel me geweldig.

Het is een kort gebed, maar wat een ommekeer.

16

Gebed bevrijdt van lasten

Ik geloof dat dit getuigt van de kracht van het gebed om lasten te verlichten, om lasten bij de Heere neer te leggen. Zelfs het zogenoemde Onze Vader, zoals Jezus ons leerde bidden, begint met:

Bid u dan zo: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd.

MATTHEÛS 6:9

Daarna gaat het verder:

Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

MATTHEÛS 6:10

Tot zover richt het zich hoofdzakelijk op Gods belangen.

Maar wanneer we bij onze eigen concrete situatie komen, luidt het gebed:

Geef ons heden ons dagelijks brood.

MATTHEÛS 6:11

dat we het eten voor vandaag nog niet eens hebben. We roepen werkelijk om te kunnen overleven.

En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven.

MATTHEÛS 6:12

Dat klinkt als een van de boetepsalmen. Vergeef ons onze zonden, zoals wij degenen vergeven die tegen ons zondigen. Dan zegt Hij:

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

MATTHEÛS 6:13

Opnieuw klinken sommige Psalmen zo: verlos mij van mijn vijanden, enzovoort.

Het gebed dat Jezus ons leerde bidden, bevat al deze elementen van het roepen om hulp, om hoogst noodzakelijke hulp in een tijd van gevaar, nood en gebrek. Maar hoe eindigt het? Met overwinning, met een triomfantelijke verklaring:

Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, voor eeuwig.

Dus ook al worden we misschien tot gebed gedreven door een besef van dringende nood en door een gevoel van nervositeit en spanning, toch zullen we na ons gebed verlichting en vertrouwen ervaren, al is het misschien een heel kort gebed, als het een gebed is dat iets uitwerkt. 'Wel, God, U bent Degene aan Wie het Koninkrijk behoort. U bent Degene Die de macht heeft. U bent Degene Die voor eeuwig de heerlijkheid heeft. Ik denk dat ik me nergens zorgen over hoeft te maken, want U hebt alles.' Zo hoort gebed dus te zijn.

Sommige van deze Psalmen zijn heel kort, maar we zien deze ommekeer erin. Ik geloof dat dit het beginsel illustreert dat we in gebed werkelijk van onze lasten bevrijd kunnen worden, zoals dat in deze Psalmen gebeurt.

17

Psalm 7 als roep om gerechtigheid

We slaan Psalm 6 over, omdat we die al behandeld hebben als een van die boetepsalmen. We gaan verder met hoofdstuk 7, dat in wezen een roep om gerechtigheid is. Er is ons soms gezegd dat we geen gerechtigheid willen, maar barmhartigheid. In zekere zin is dat waar. We willen niet dat God ons geeft wat we zonder meer verdienen, want we verdienen het om naar de hel te gaan. In die zin hebben we werkelijk Zijn barmhartigheid nodig in plaats van Zijn gerechtigheid.

Aan de andere kant zijn er in bepaalde situaties momenten waarop wij rechtvaardig zijn, waarop we niets verkeers hebben gedaan en toch door iemand worden onderdrukt, gekweld of mishandeld, ondanks het feit dat we niets verkeers hebben gedaan. Op zulke momenten verlangen we ernaar dat er recht wordt gedaan. Niet dat er volstrekte gerechtigheid aan ons wordt voltrokken en dat ons elke zonde wordt vergolden naar wat die waard is. Want zoals ik al zei, we zouden vernietigd worden als God de zonden in rekening zou brengen.

Wie zou standhouden zegt de Bijbel. Maar het punt is dat er momenten en situaties zijn waarin onze specifieke omstandigheden door onrecht worden veroorzaakt, en wij niet degenen zijn die onrechtvaardig zijn geweest.

Wanneer iemand een zaak voor de rechter brengt, doet hij dat omdat hij gelooft dat hij in zijn recht staat. Hij wil dat de rechter hem in het gelijk stelt tegenover degene die volgens hem ongelijk heeft. Hij wil dat er recht wordt gedaan, omdat het recht in zijn voordeel zal uitvallen. Dat is waar deze Psalm om draait. Deze Psalm, en vele andere die erop lijken, is een roep om gerechtigheid van iemand die het gevoel heeft dat hij in deze zaak niets verkeers heeft gedaan, maar toch veel heeft geleden. Hij vraagt God om de zaak te beoordelen, hem in het gelijk te stellen en recht te doen in de zaak tegen degenen die hem kwellen.

Zo gaat hij:

HEERE, mijn God, tot U neem ik de toevlucht, verlos mij van al mijn vervolgers en red mij. Anders verscheuren zij mijn ziel als een leeuw, slepen zij mij weg, terwijl er niemand is die redt. HEERE, mijn God, als ik dát gedaan heb, als er onrecht aan mijn handen kleeft, als ik iemand kwaad vergolden heb die vrede met mij had — wie mij zonder reden benauwde, heb ik juist gered! — dan mag de vijand mij vervolgen, achterhalen, mijn leven op de grond vertrappen en mijn eer in het stof doen wonen! Sela

PSALMEN 7:2-6

Sta op, HEERE, in Uw toorn, verhef U tegen de verbolgenheid van wie mij benauwen, ontwaak ter wille van mij; U hebt het recht ingesteld. De gemeenschap van volken zal U omringen, neem dan weer plaats hoog boven hen.

PSALMEN 7:7-8

De HEERE zal over de volken rechtspreken. Doe mij recht, HEERE, want ik ben rechtvaardig en oprechtheid is bij mij. Laat er toch een einde komen aan de slechtheid van de goddelozen, maar doe de rechtvaardige standhouden, o rechtvaardige God, Die harten en nieren beproeft.

PSALMEN 7:9-10

Met het Engelse woord 'reins' worden de nieren bedoeld. Men dacht dat daar de motieven en de diepste denkprocessen zetelden.

Mijn schild is bij God, Die de oprechten van hart verlost. God is een rechtvaardige Rechter, een God Die iedere dag toornt. Als men zich niet bekeert, dan zal Hij Zijn zwaard scherpen, Zijn boog spannen, en aanleggen. Hij heeft dodelijke wapens voor Zich gereedgemaakt, Hij richt Zijn pijlen op de felle achtervolgers.

PSALMEN 7:11-14

Zie, hij heeft weeën van onrecht en is zwanger van kwaad, hij zal leugen baren. Hij heeft een kuil gedolven en die uitgegraven, maar hij is gevallen in het graf dat hij zelf gemaakt heeft. Zijn moeite zal op zijn eigen hoofd terugkeren, zijn geweld op zijn eigen schedel neerdalen.

PSALMEN 7:15-17

Het Engelse woord 'pate' betekent hier 'schedel'.

Ik zal de HEERE loven om Zijn gerechtigheid, en voor de Naam van de HEERE, de Allerhoogste, psalmen zingen.

PSALMEN 7:18

18

David betuigt zijn onschuld

Je ziet dat het van begin tot eind gaat over het oordeel, oordelen en in het gelijk stellen. Aan het begin, in de eerste vijf verzen, zet hij in wezen zijn eigen zaak uiteen: hij heeft niets verkeerd gedaan. Iets later benadrukt hij dat ook. In vers 3 doet hij een soort uitspraak die lijkt op wat Job had gezegd. Job zei:

Als ik met leugens heb omgegaan, en mijn voet zich gehaast heeft naar bedrog, laat Hij mij dan wegen in een zuivere weegschaal, en God zal mijn oprechtheid weten. Als mijn schreden van de weg zijn afgeweken, en mijn hart mijn ogen gevolgd is, en er iets aan mijn handen kleeft, dan mag ik zaaien, maar een ander eten, en wat bij mij uitspruit, mag onworteld worden! Als mijn hart verleid is geweest om naar een andere vrouw te gaan, of als ik geloerd heb aan de deur van mijn naaste, laat mijn vrouw dan koren malen voor een ander, en laten anderen zich over haar heenbuigen!

JOB 31:5-10

enzovoort.

Hier zegt hij in wezen hetzelfde. Hij zegt:

HEERE, mijn God, als ik dát gedaan heb, als er onrecht aan mijn handen kleeft, als ik iemand kwaad vergolden heb die vrede met mij had — wie mij zonder reden benauwde, heb ik juist gered! — dan mag de vijand mij vervolgen, achterhalen, mijn leven op de grond vertrappen en mijn eer in het stof doen wonen! Sela

PSALMEN 7:4-6

Of liever gezegd:

Als ik dit heb gedaan, als ik iets slechts op mijn geweten heb... En dan volgt het tweede deel hiervan, in vers 5:

Laat de vijand mij dan achtervolgen en grijpen. Laat hij mijn leven op de grond vertrappen en mijn eer in het stof leggen.

Wat hij in wezen zegt, is dat de vijand dit inderdaad doet, hoewel hij het niet lijkt te verdienen. Hij heeft deze dingen niet gedaan. Sterker nog, tussen haakjes zegt hij dat hij niet alleen geen kwaad met kwaad heeft vergolden, maar dat hij zelfs goed heeft gedaan aan degenen die kwaad hebben gedaan. Hij moet daar natuurlijk aan Saul hebben gedacht. Saul vervolgde hem, en David kreeg tweemaal de gelegenheid om hem te vernietigen, maar spaarde zijn leven. Ik weet zeker dat hij daaraan dacht bij die opmerking tussen haakjes:

Ja, ik heb zelfs iemand gered die zonder reden mijn vijand is.

Saul was zonder reden Davids vijand.

Trouwens, ik heb dit niet genoemd, maar in het opschrift staat dat dit een Sjiggajon van David is, die hij voor de HEERE zong naar aanleiding van de woorden van de Benjaminiët Kus. Ik weet niet wie de Benjaminiët Kus was, en volgens mij weet niemand dat. Maar het punt is dat het mogelijk een andere naam van Saul kan zijn geweest, want Saul was een Benjaminiët. Saul kwam uit de stam Benjamin. Maar het kan ook zijn dat Kus een familielid van Saul was dat David eveneens probeerde te vervolgen. Maar David denkt hier beslist aan Saul wanneer hij zegt:

Ik heb iemand gered die zonder reden mijn vijand was.

19

God toont en onderzoekt gerechtigheid

Hij zegt in wezen: „Deze dingen zouden mij moeten overkomen als ik ongerechtigheid heb bedreven en als ik degenen die mij goed hebben gedaan met kwaad heb vergolden. Maar dat heb ik niet gedaan. Daarom heb ik alle reden om te hopen dat wanneer God

Zijn gerechtigheid toont, duidelijk zal blijken dat mij niets te verwijten valt.” Dus roept hij God in vers 6 daadwerkelijk op om Zijn toorn tegen de zonde te tonen en, aan het einde van vers 6, te oordelen:

Sta op, HEERE, in Uw toorn, verhef U tegen de verbolgenheid van wie mij benauwen, ontwaak ter wille van mij; U hebt het recht ingesteld.

PSALMEN 7:7

Het is waar dat veel mensen zich niet tot God aangetrokken voelen, omdat ze Hem niet zien doen wat zij rechtvaardig vinden. Ze zeggen: „Als God werkelijk bestaat, waarom laat Hij mensen dan naar de hel gaan en eeuwig branden?” Dat vinden ze niet rechtvaardig. Ze zeggen: „Als God werkelijk een God van liefde is, waarom laat Hij dan misvormde baby's geboren worden? Waarom laat Hij kindermishandeling toe? Waarom laat Hij hongersnood in Ethiopië toe? Waarom laat Hij dit, dat of iets anders toe? Waarom liet Hij deze persoon bij dit ongeluk omkomen, terwijl die niets verkeerd had gedaan?”

Mensen beschouwen God als onrechtvaardig. Ze zien het niet duidelijk, want God is rechtvaardig. Maar omdat ze Zijn gerechtigheid niet begrijpen, worden sommigen door God afgestoten. Ze zien niet waarom God rechtvaardig is en voelen zich daarom niet tot Hem aangetrokken. Maar David zegt: „Toon Uw gerechtigheid. Doe wat duidelijk rechtvaardig is, en de mensen zullen naar U toe komen. Ze zullen zich rondom U verzamelen. Ze zullen zich tot U aangetrokken voelen.”

God is natuurlijk niet verplicht om ons te laten zien hoe rechtvaardig Hij is. Wij moeten dat in geloof aannemen. Als er iets gebeurt en we niet begrijpen waarom dat eerlijk of rechtvaardig is, moeten we vaak eenvoudig geloven dat Gods gerechtigheid er op de een of andere manier achter zit, dat Zijn wegen hoger zijn dan onze wegen en dat we het op een dag zullen begrijpen. Misschien begrijpen we het in de tussentijd niet. Maar het blijft een feit dat wanneer blijkt dat God rechtvaardig is en dat Hij doet wat rechtvaardig is, het voor de gemiddelde mens veel gemakkelijker is om zich tot Hem aangetrokken te voelen en Hem te vertrouwen.

Dus zegt hij in vers 8:

De HEERE zal over de volken rechtspreken. Doe mij recht, HEERE, want ik ben rechtvaardig en oprechtheid is bij mij.

PSALMEN 7:9

Naar aanleiding van het Engelse „judge me” merkt de spreker op dat we God maar zelden zouden willen vragen om ons in absolute zin te oordelen, want gewoonlijk willen we dat Hij ons barmhartigheid betoont in plaats van gerechtigheid. De HSV maakt de contextuele betekenis explicieter met „Doe mij recht”. Maar ook hier zegt de psalmist: „Ik word zonder enige reden vervolgd. Ik zou mijn zaak graag voor de rechter brengen. Ik zou graag willen dat God over deze zaak oordeelt.” Hij is er volkomen zeker van dat hij er goed vanaf zal komen. Hij zegt in vers 10:

Mijn schild is bij God, Die de oprechten van hart verlost.

PSALMEN 7:11

In vers 9 had hij gezegd:

Laat er toch een einde komen aan de slechtheid van de goddelozen, maar doe de rechtvaardige standhouden, o rechtvaardige God, Die harten en nieren beproeft.

PSALMEN 7:10

Dat wil zeggen dat Hij de motieven en innerlijke gedachten van mensen beproeft en onderzoekt. Hij is er volkomen zeker van dat God de zaak zal onderzoeken. Dan zal degene die hem op dat moment moeilijkheden bezorgde — Saul of de Benjaminit Kus — veroordeeld worden en David gerechtvaardigd, want hij zegt dat God elke dag vertoornd is op de goddelozen.

In vers 11 en de daaropvolgende verzen staat:

God is een rechtvaardige Rechter, een God Die iedere dag toornt.

PSALMEN 7:12

Er wordt dus gezegd dat God gereedstaat om de goddelozen, de vervolgers, te oordelen.

20

Gods gespannen boog en geduld

Wanneer we denken aan de christenen die tegenwoordig in Rusland lijden, denken we: „Hoelang nog, Heere, voordat U in die situatie recht doet? Waarom lijden de christenen daar? Wanneer gaat U de vervolgers oordelen?” God heeft ons geen antwoord gegeven op de vraag wanneer Hij dat gaat doen. Maar één ding zegt de Schrift wel: Zijn boog is gespannen. Hij heeft Zijn pijl al gericht. Iedereen die in opstand tegen God leeft en Gods volk vervolgt, is een doelwit waarop God kan schieten.

Iemand zei eens — ik weet niet meer precies hoe het luidde —: „Wie zijn vader en moeder onteert, loopt waar al Gods pijlen vliegen”, of iets van dien aard. Het is het beeld van iemand die de geboden van God overtreedt. Het is alsof hij dwars door het midden van een slagveld loopt, waar Gods pijlen rondvliegen, en hij zal onvermijdelijk geraakt worden. God schiet inderdaad pijlen — natuurlijk geen letterlijke pijlen — maar Hij brengt het oordeel over de goddelozen. Hoewel de vervolgers op het moment dat deze psalm geschreven wordt nog steeds actief zijn, is David er volkomen van overtuigd. Hij kan in de Geest zien dat God Zijn pijl gericht heeft en dat Zijn boog gespannen is, klaar om de pijlen op de vervolgers af te schieten.

God houdt Zich echter zeer in. Als wij een boog vasthielden — ik weet niet hoeveel pond trekkracht een goede boog heeft — zou onze arm misschien beginnen te trillen als we hem te lang gespannen hielden, omdat wij ons niet zo lang zouden kunnen beheersen. We zouden geneigd zijn de pijl gewoon te laten vliegen. Maar God beheerst Zich volkomen, Hij is zeer sterk, en Hij kan Zijn boog lange tijd gespannen houden.

Maar als de man zich niet omkeert — als de goddeloze man zich niet omkeert, zoals hij in vers 12 zegt — dan zal God Zijn zwaard scherpen en Zijn pijlen op die man afschieten. God geeft zondaars dus een kans om zich om te keren. Dat is waar het daar helemaal om gaat. De reden waarom Hij nog geen oordeel over de communistische

leiders heeft gebracht, althans niet over hen allemaal, is dat Hij hun een kans geeft om zich om te keren. Als ze zich niet omkeren, zullen ze door Zijn schot vallen, want Hij is elke dag vertoornd op de goddelozen.

Het is goed om te weten dat God net zo vertoornd is op de goddelozen als wij. Soms lijkt het alsof Hij voorbijgaat aan het feit dat goddeloze mensen vrij rondlopen, dat niemand hun iets in de weg lijkt te leggen en dat ze overal mee weg lijken te komen. Maar we weten tenminste dat God vertoornd op hen is. Hij heeft Zijn toorn echter veel beter onder controle dan wij. Hoewel Hij alle wapens heeft die nodig zijn om hen uit te roeien en Zijn toorn tegen hen brandt, beheerst Hij Zich toch zo volkomen dat Hij hun de gelegenheid geeft om zich om te keren. Maar als ze dat niet doen, betekent dat hun einde.

Wanneer er staat:

Zie, hij heeft weeën van onrecht en is zwanger van kwaad, hij zal leugen baren. Hij heeft een kuil gedolven en die uitgegraven, maar hij is gevallen in het graf dat hij zelf gemaakt heeft. Zijn moeite zal op zijn eigen hoofd terugkeren, zijn geweld op zijn eigen schedel neerdalen.

PSALMEN 7:15-17

21

De goddeloze valt in zijn eigen val

dan gaat het vervolgens over de goddeloze man, de vervolger, en niet over God. „Travaileth with iniquity” betekent dat de goddeloze man slechte dingen voortbrengt. Zoals een vrouw barensweeën heeft — daar wordt met „travail” naar verwezen — en een baby ter wereld brengt, zo heeft een goddeloze man barensweeën en brengt hij goddeloze dingen, oftewel ongerechtigheid, voort. Wetteloosheid is wat ongerechtigheid werkelijk betekent. De man is zwanger geworden van onheil en heeft leugen voortgebracht. Het beeld is dat van iemand die een kind baart. Maar het kind dat de goddeloze man baart, is goddeloosheid, leugen, wetteloosheid en onheil.

In de verzen 15 en 16 staat dat de val die de man heeft gezet, hemzelf zal vangen. Dit beginsel is ook elders te vinden, bijvoorbeeld in Spreuken, maar ook in Psalmen en op andere plaatsen. Het wordt zelfs uitgebeeld in sommige verhalen in de Schrift: mannen die vallen voor anderen hebben gezet en er zelf in zijn gevallen.

Het opvallendste geval dat bij mij opkomt, is Haman in het verhaal van Esther. Hij probeerde Mordechai te vernietigen en bouwde zelfs een galg om hem aan op te hangen. Maar naarmate de gebeurtenissen in het verhaal zich ontvouwen, werd Haman aan zijn eigen galg gehangen, die hij voor Mordechai had opgericht. Mordechai was een rechtvaardige man en Haman was een goddeloze man. Aan precies die galg die hij had klaargemaakt om Mordechai aan op te hangen, werd hij zelf opgehangen. Hij viel bij wijze van spreken in zijn eigen kuil.

Waarschijnlijk was het belangrijkste voorbeeld hiervan dat satan probeerde Jezus door middel van het kruis te vernietigen. Toen satan probeerde een einde aan Jezus te maken door Hem te kruisigen, heeft hij uiteindelijk in feite zichzelf opgehangen. Hij verbrijzelde zijn eigen kop toen hij Jezus' hiel doorboorde. Hij verwondde Jezus' hiel, maar daarbij werd zijn eigen kop verbrijzeld.

De goddeloze man zet dus vallen, maar uiteindelijk valt hij er zelf in. De val die satan zette en de poging die hij deed om Jezus en het Koninkrijk van God te vernietigen, waren waarschijnlijk het rampzaligste voor satan wat je je maar kunt voorstellen. Het is het opvallendste voorbeeld van dit beginsel.

Er staat:

Hij groef een kuil en maakte hem diep, maar viel zelf in de kuil die hij had gemaakt. Zijn kwaad komt op zijn eigen hoofd neer en zijn geweld krijgt hij zelf te verduren, oftewel op zijn eigen schedel.

Het beeld hier is natuurlijk dat God niet eens altijd hoeft te oordelen. God hoeft niet specifiek een oordeel te zenden, want een leven vol onheil en geweld leidt als vanzelf tot de ondergang van degene die zo leeft. Zoals Jezus zei over iemand die een gewelddadig leven leidt:

Toen zei Jezus tegen hem: Doe uw zwaard terug op zijn plaats, want allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen.

MATTHEÛS 26:52

Het komt niet altijd doordat God rechtstreeks in de situatie ingrijpt om een oordeel te zenden, hoewel we het volgens mij altijd zo zouden kunnen zien, hetzij rechtstreeks, hetzij indirect. Maar wat hier volgens mij wordt gezegd, is dat die schadelijke levenswijzen op zichzelf al betekenen dat je gevaarlijk leeft. Je loopt risico. Als je in zonde leeft, kunnen bepaalde dingen je overkomen, enkel en alleen vanwege je zonden, of God die nu wel of niet zendt.

Als je homoseksueel bent en op dat gebied de wetten van God overtreedt, kun je aids krijgen. Je oogst eenvoudigweg wat je hebt gezaaid. Het kan in algemene zin een oordeel van God zijn, maar het kan ook gewoon worden gezien als het natuurlijke gevolg van het overtreden van Gods wijze wetten. Het komt op zijn eigen hoofd neer. Hij zegt:

Ik zal de HEERE loven om Zijn gerechtigheid, en voor de Naam van de HEERE, de Allerhoogste, psalmen zingen.

PSALMEN 7:18

22

Gods machtige Naam in Psalm 8

We gaan nu verder met Psalm 8, een heel belangrijke psalm. Er worden maar enkele gedachten in verwoord, maar het zijn belangrijke gedachten. Twee van de afzonderlijke gedachten in deze psalm worden zelfs in het Nieuwe Testament herhaald

en aangehaald. Psalm 8 gaat als volgt:

HEERE, onze Heere,

PSALMEN 8:2

Let nu op de twee schrijfwijzen in de Engelse vertaling: het eerste LORD staat volledig in hoofdletters en geeft de Godsnaam JHWH weer, die de spreker hier als „Jehovah” uitspreekt. Bij het tweede Lord staat alleen de L als hoofdletter; dit geeft Adonai weer. De beste uitleg hiervan zou dus zijn:

O Jehovah, onze Meester,

PSALMEN 8:2

want Adonai betekent meester, of lord in die betekenis van het woord, terwijl L-O-R-D, volledig in hoofdletters, voor Jehovah staat.

Hij zegt dus:

maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die voor korte tijd minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood zou proeven.

HEBREEËN 2:9

De psalm begint en eindigt dus met dezelfde verklaring:

HEERE, onze Heere, hoe machtig is Uw Naam op de hele aarde! U Die Uw majesteit getoond hebt boven de hemel.

PSALMEN 8:1

Dit betekent óf dat de dingen die op aarde plaatsvinden Zijn grote Naam verkondigen, óf dat er eenvoudigweg wordt gezegd dat Zijn Naam groter is dan iedere andere naam die op aarde bekend is. Op de hele aarde is er geen voortreffelijker naam.

23

De nietige mens onder de sterrenhemel

Hij denkt na over Gods voortreffelijkheid, en in het bijzonder over het feit dat God Zichzelf vernedert door zelfs aandacht te schenken aan mensen en zelfs als het ware baby's en zuigelingen te gebruiken. Let nu op de hoofdgedachte die David er bij deze bijzondere gelegenheid toe lijkt te hebben aangezet om dit te schrijven. Die wordt waarschijnlijk in vers 4 volgens de Engelse versnummering verwoord, oftewel Psalmen 8:5 in de HSV:

wat is dan de sterveling, dat U aan hem denkt, en de mensenzoon, dat U naar hem omziet?

PSALMEN 8:5

Met andere woorden, de nietigheid van de mens. Hij dacht hierover na toen hij de hemel, de maan en de sterren aanschouwde. Dit is bijna altijd wat er gebeurt wanneer we op een sterrennacht naar buiten gaan en even de tijd nemen om omhoog te kijken en de sterren te zien. Wanneer we dat niet als vanzelfsprekend beschouwen, maar gewoon omhoogkijken en een minuut nadenken:

Wat ik zie, bevindt zich volgens wetenschappers miljarden kilometers ver weg — sommige van die sterren zelfs miljarden lichtjaren.

Ik heb reden om aan sommige van hun cijfers te twijfelen, maar volgens mij is het wel duidelijk genoeg dat sommige van die sterren miljoenen en miljoenen kilometers ver weg staan. En misschien is het inderdaad zo, zoals ze zeggen, dat de hemel een doorsnede van 15 miljard lichtjaar heeft. Je ziet al die sterren, en ons wordt verteld dat veel daarvan zo groot zijn als onze zon en dat onze zon duizenden malen groter is dan de aarde. Je denkt eraan hoe groot die dingen zijn en toch hoe ver weg ze staan, want ze fonkelen slechts als kleine stipjes aan de hemel. Je denkt aan heel die uitgestrekte ruimte daarbuiten en aan alles wat daar rondvliegt, en je denkt: „Het is een groot heelal.”

Dan bedenk je dat God dat met één woord heeft gemaakt en begin je na te denken over de majesteit van God. Opeens denk je: „Wat ben ik? De aarde zelf is niets meer dan een stofje, en als het erop aankomt, ben ik werkelijk nog niet eens zo groot als een atoom op een stofje. Waarom zou God in hemelsnaam aandacht aan mij schenken? Wanneer Hij de hemel vervult en zelfs de hemel der hemelen Hem niet kan bevatten, zoals Salomo zei, waarom zou Hij dan ook maar enige aandacht aan mij schenken?”

Dat is wat David zich afvraagt, en daarom komt hij met deze woorden. Hij zegt:

Wat is de naam van de Heer toch geweldig!

God vernedert Zichzelf om met de nietige mens om te gaan. Hij heeft de mens zelfs verhoogd en hem een gezagspositie gegeven. Dat is iets wat David niet kan bevatten.

24

Kracht en lof uit de mond van kinderen

Wanneer hij in vers 2 zegt:

Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt U een sterk fundament gelegd, omwille van Uw tegenstanders, om de vijand en wraakzuchtige te laten ophouden.

PSALMEN 8:3

dan doelen baby's en zuigelingen waarschijnlijk niet op echte kinderen, al zou dat kunnen. In wezen ziet hij de mens opnieuw als heel klein. Vergeleken met God zijn we als een baby of een klein kind dat nog aan de borst drinkt: volkomen hulpeloos, volkomen klein en werkelijk zonder ook maar iets te bieden. Zo klein ziet hij zichzelf en de mens wanneer hij de grote werken van God beschouwt.

Die uitspraak in vers 2, is alleen op grond van dit vers niet erg duidelijk. Als hij had gezegd dat God zuigelingen en kleine kinderen gebruikte om de vijand te overwinnen, zou dat misschien begrijpelijk genoeg zijn geweest. Maar waarom staat er:

Uit de mond van baby's en kleine kinderen Toen David over vijanden sprak, had hij het gewoonlijk over lichamelijke vijanden. Hij sprak bijna nooit over geestelijke vijanden, want zijn vijanden waren de Filistijnen, de legers van Saul, de legers van Absalom en alle legers van de heidenen. Dus wanneer hij het over de vijanden heeft, spreekt hij bijna altijd over lichamelijke vijanden. Maar hoe kon er gezegd worden dat lichamelijke vijanden verslagen zijn door iets wat uit de mond van zuigelingen en kleine kinderen komt? Misschien zei hij dat God niettemin kracht heeft beschikt door de bevelen die hij, David de koning, gaf, de bevelen die uit zijn mond kwamen, terwijl hij een zuigeling en een klein kind was. Hem is groot gezag over legers gegeven. Hoewel hij in zijn eigen ogen een nietig mens is, heeft hij een woord van gezag gekregen, zodat legers in beweging komen wanneer hij spreekt. Op grond van het Engelse „ordained strength” legt de spreker dit uit als: God heeft uit zijn mond militaire kracht beschikt. De HSV geeft de uitdrukking weer met „een sterk fundament gelegd”.

Dat zou ook overeenkomen met wat er later wordt gezegd over de heerschappij die aan de nietige mens is gegeven over de dieren en al het andere. Het gaat erover hoe God zo'n enorm gezag heeft geschonken aan mensen die, naar Davids idee, zo onbeduidend zijn. In Gods ogen zijn ze niet werkelijk onbeduidend. Maar wanneer David nadenkt over de omvang van het heelal en de wonderen van de ruimte, komt hij tot de gedachte dat de mens zo nietig en onbeduidend is. Het is verbazingwekkend dat God militaire kracht zou beschikken uit de mond van zo'n klein kind en zuigeling als hijzelf, en dat de mens zelfs het beheer over alle andere schepselen zou krijgen.

Dat bewijst natuurlijk niet dat de mens groot is. Het bewijst alleen dat de schepselen nog geringer zijn dan hij. De mens is klein, maar hij heeft macht over de schepselen gekregen. Wat God betreft staat hij boven hen. In Gods ogen zijn zij nog veel nietiger.

Maar Jezus vatte de uitspraak over baby's en zuigelingen letterlijker op. Hij citeerde die uit de Septuaginta toen Hij op Palmzondag Zijn triomfantelijke intocht hield. Dit wordt aangehaald in Mattheüs 21:16. De overpriesters en schriftgeleerden hoorden de kinderen zeggen:

Toen de overpriesters en schriftgeleerden de wonderen zagen die Hij deed, en de kinderen die in de tempel riepen: Hosanna, de Zoon van David! namen zij Hem dat zeer kwalijk,

MATTHEÛS 21:15

Toen Jezus binnenkwam en de mensen hun palmtakken voor Hem op de grond uitspreidden, zeiden de Farizeeën:

En sommigen van de Farizeeën uit de menigte zeiden tegen Hem: Meester, bestraf Uw discipelen.

LUKAS 19:39

Met andere woorden, zij dachten dat het godslastering was, omdat ze zeiden:

De menigte die vooropliep en die volgde, riep: Hosanna, de Zoon van David! Gezegend Hij Die komt in de Naam van de Heere! Hosanna, in de hoogste hemelen!

MATTHEÛS 21:9

Ze begroetten Hem in feite als Messias, en de Farizeeën vonden het enigszins godslasterlijk dat Jezus dit liet gebeuren. Daarom zeiden ze:

Wijs ze terecht. Zeg dat ze stil moeten zijn.

Er staat dat vooral de kinderen in de tempel hen hierover opwonden.

Jezus zei:

en zeiden tegen Hem: Hoort U wel wat deze kinderen zeggen?
Jezus zei tegen hen: Ja. Hebt u nooit gelezen: Uit de mond van jonge kinderen en van zuigelingen hebt U voor Uzelf lof tot stand gebracht?

MATTHEÛS 21:16

Hij zei echter:

En Hij antwoordde hun en zei: Ik zeg u dat de stenen zouden roepen, als dezen zouden zwijgen.

LUKAS 19:40

Maar let erop hoe Hij het citeerde. Psalm 8:2 zegt:

Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt U een sterk fundament gelegd, omwille van Uw tegenstanders, om de vijand en wraakzuchtige te laten ophouden.

PSALMEN 8:3

waarmee gesproken wordt over militaire kracht tegen Gods vijanden. Waarschijnlijk dacht David aan natuurlijke, lichamelijke, brute militaire kracht tegen lichamelijke vijanden. Maar ik geloof dat Jezus, die voor Zijn citaat de Septuaginta gebruikt, er een interessante wending aan geeft. Hij zegt:

Uit de mond van baby's en kleine kinderen hebt U volmaakte lof laten klinken.

De spreker sluit hier aan bij het Engelse „perfected praise”: kinderen hebben volgens hem vaak een zuiverder hart dan volwassenen en zijn daardoor in staat om zuiverder en volmaakter lof te brengen dan volwassenen dat soms kunnen. De HSV vertaalt de uitdrukking met „lof tot stand gebracht”. Kinderen zijn veel minder geremd en veel minder onoprecht dan volwassenen. Daarom kan hun lof vaak als volmaakter worden beschouwd dan die van volwassenen.

Maar Jezus vervangt de term door ‘volmaakte lof’. Als we in deze passage in Psalm 8:2 de uitspraak zouden lezen die Jezus deed, zouden we die als volgt kunnen lezen:

Uit de mond van baby’s en kleine kinderen hebt U volmaakte lof laten klinken vanwege Uw vijanden, om de vijand en de wraakzuchtige het zwijgen op te leggen.

Lofprijzing wordt gezien als een wapen om de vijand en de wreker tot zwijgen te brengen.

25

Lofprijzing als geestelijk wapen

Als Jezus het door God verlenen van kracht gelijkstelde aan het volmaken van lofprijzing, betekent dit dat lofprijzing een militaire tactiek of een militair wapen van het volk van God tegen geestelijke vijanden is. Dit wordt elders bevestigd, vooral in enkele verhalen uit het Oude Testament. Toen de Joden rond de muren van Jericho trokken, begonnen ze te roepen, muziek te maken en op de bazuinen te blazen, en de muren stortten in. De vijand werd verslagen. Dat was een lichamelijke vijand die door lofprijzing werd verslagen. Hoeveel te meer geldt dat dan voor geestelijke vijanden?

Het andere geval dat bij me opkomt, is de veldslag van Josafat in 2 Kronieken, hoofdstuk 20. Josafat trok ten strijde tegen een leger dat groter was dan hijzelf en groter dan zijn legers. Maar God had hun door een profeet gezegd dat ze eropuit moesten trekken en hun zangers, muzikanten en lofzangers voor het leger uit moesten sturen. Dat deden ze. Ze trokken eropuit en verkondigden dat de Heere goed en genadig is en dat Zijn barmhartigheid voor eeuwig duurt. Terwijl ze die woorden uitspraken, zongen en muziek maakten, begonnen de vijanden elkaar te doden. De oorlog werd gewonnen door de kracht van lofprijzing, door de kracht van het volk van God dat God prees.

Er zit dus een betekenis in die Jezus eraan toevoegde, waar David misschien nooit aan had gedacht. David dacht misschien eenvoudig aan iemand die zo onbeduidend was als een worm of een kleine baby. In Psalm 22 beschreef hij zichzelf immers als een worm. Toch had zo iemand een bepaald gezag gekregen. Wanneer hij een bevel gaf, trokken legers op en werden de vijanden verslagen vanwege deze baby die sprak. Jezus zag er

meer in dan dat. Hij zei dat deze kleine kinderen die Hem prezen, in zekere zin kracht grondvestten. Ze vestigden het Koninkrijk van God. Ze verdreven de vijandelijke machten in de geestelijke wereld. Volgens mij betekent Zijn toepassing dat.

26

De kleine mens krijgt grote heerschappij

Dan gaat hij verder met de uitspraak:

wat is dan de sterveling, dat U aan hem denkt, en de mensenzoon, dat U naar hem omziet?

PSALMEN 8:5

In vers 4, nadat hij heeft gezegd:

Als ik Uw hemel zie, het werk van Uw vingers, de maan en de sterren, die U hun plaats gegeven hebt,

PSALMEN 8:4

denkt hij:

Wat is de mens dat U aan hem denkt?

Dat wil zeggen: dat U ook maar enige aandacht aan hem schenkt. De mens lijkt zo klein vergeleken met deze dingen. Waarom zou God aandacht aan hem schenken?

Hier ligt de nadruk op het feit dat grootte niets met betekenis te maken heeft. Veel mensen vinden het erg arrogant wanneer christenen zeggen dat onze planeet de enige planeet is waarop God Zijn handelen werkelijk heeft geconcentreerd. We spreken erover dat de zon, de maan en de sterren zijn gemaakt om licht aan de aarde te geven, zoals in Genesis staat. Dat lijkt te betekenen dat de aarde het middelpunt van Gods aandacht is. Het verlossende werk van Christus, Die aan het kruis stierf, vond hier plaats, en Hij is nu in de hemel. Niets wijst erop dat Hij naar andere planeten is gegaan om dat daar te doen.

Sommige mensen vinden christenen erg arrogant omdat ze op die manier over de aarde denken, met deze geocentrische opvatting dat God de aarde als iets bijzonders beschouwt. De aarde is immers zo klein vergeleken met de enorme sterrenstelsels en alles wat zich daarbuiten bevindt. Of er leven op andere planeten is, kan ik niet zeggen. Maar het is waar dat de Bijbel ons ertoe brengt te geloven dat de aarde een plaats is, een bol waarop God op een bijzondere manier handelt en waarvoor Hij bijzondere zorg heeft. Hij heeft haar gemaakt om bewoond te worden en, zo zei Hij, opdat de heerlijkheid van de Heere de aarde zou bedekken.

We geloven dus inderdaad dat de aarde bijzonder is. Maar het feit dat ze klein is vergeleken met de rest van het heelal, zegt niets over haar betekenis. Een olifant is veel groter dan een mens. Een walvis is zelfs nog veel groter. Maar niemand zou beweren dat een walvis of een olifant belangrijker is dan een mens. Het is niet de grootte van de mens die hem betekenisvol of onbetekenend maakt.

Neem zelfs een klein virus. Ik zou liever een muis in mijn huis hebben dan een bepaald soort virus dat zich door mijn huis verspreidt en iedereen daarin zou kunnen doden. Een muis kan onaangenaam zijn, en hoewel hij veel groter is dan een virus, kan hij bij lange na niet zoveel schade aanrichten. De grootte van iets heeft dus niets te maken met het belang of de betekenis ervan.

Ook de mens is, hoewel hij klein is in het heelal, niettemin belangrijk. Hij is belangrijker dan alle planeten en alle sterrenstelsels die God ooit heeft gemaakt, want die zijn niet naar Zijn beeld gemaakt, maar de mens wel. De mens is het enige geschapen wezen dat naar Gods beeld is gemaakt. Dat geeft hem een oneindige betekenis die die van alle andere geschapen dingen te boven gaat, met inbegrip van de maan, de sterren en de zon.

Ik weet zeker dat David zich dat op bepaalde momenten realiseerde. Maar op dit moment was hij overweldigd door de omvang van het heelal en dacht hij: de mens is zo klein. Waarom zou God ook maar enige aandacht aan hem schenken? Het antwoord is dat God de mens naar Zijn eigen beeld heeft geschapen, opdat hij Zijn heerlijkheid zou dragen en een van de verhevenste bestemmingen zou hebben — of waarschijnlijk de verhevenste bestemming — die enig geschapen wezen heeft. Verhevener dan die van de engelen, want wij zullen engelen oordelen. Daarom.

Maar wanneer hij in het tweede deel van vers 4 zegt:

en het mensenkind, dat U naar hem omziet, hebben veel mensen gemeend dat dit naar Jezus verwijst, omdat Jezus Zichzelf de Zoon des mensen noemde. Maar besef dat de uitdrukking ‘zoon des mensen’ in het Oude Testament doorgaans eenvoudig een sterfelijk mens betekent. Ezechiël werd in het boek Ezechiël zeventig keer door God ‘mensenkind’ genoemd. Alleen al in dat ene boek noemde God Ezechiël zeventig keer: ‘Jij mensenkind.’ Daarmee benadrukte Hij tegenover hem dat hij slechts een mens was, niets meer. Hij was niet bovenmenselijk. Hij was gewoon een gewone man.

Door de Psalmen en Spreuken heen zul je de uitdrukking ‘de zoon des mensen’ tegenkomen. Maar die wordt meestal, zoals ook hier, gebruikt in dichterlijk parallellisme. Bedenk dat in Hebreeuwse poëzie dezelfde gedachte vaak twee keer wordt uitgedrukt, alleen met andere woorden. Een van de meest voorkomende verschijnselen in de Psalmen, het boek Job en Spreuken is dat dezelfde gedachte twee keer met verschillende woorden wordt uitgedrukt.

Dat is hier het geval wanneer hij zegt:

wat is dan de sterveling, dat U aan hem denkt, en de
mensenzoon, dat U naar hem omziet?

PSALMEN 8:5

Hij zegt eenvoudig twee keer hetzelfde. Wat is de mens? Wat is de sterfelijke mens, dat U aan hem denkt of hem ook maar bezoekt?

Hier wordt niet specifiek naar Jezus verwezen, al is het interessant dat dit met betrekking tot Jezus wordt aangehaald. Maar het wordt in het Nieuwe Testament niet aangehaald om te zeggen dat het over Jezus gaat. Daar zullen we het zo meteen over hebben. Er staat:

Toch hebt U hem weinig minder gemaakt dan de engelen en hem
met eer en glorie gekroond.

PSALMEN 8:5

Dat wil zeggen dat wij mensen lager dan de engelen zijn gemaakt. Dat betekent niet dat wij eeuwig lager dan de engelen zullen zijn, want Hebreeën vertelt ons in welk opzicht wij lager dan de engelen zijn, en daar zullen we het zo meteen over hebben.

U hebt hem heerschappij gegeven, en vervolgens worden de verschillende delen van de schepping opgesomd, in het bijzonder de dierenwereld waarover God ons heerschappij heeft gegeven. Hij zegt dus dat dit iets wonderbaarlijks is: dat God de mens zo'n heerschappij, zo'n gezag, zo'n verantwoordelijkheid heeft gegeven. Uit de mond van een klein kind heeft Hij kracht en militaire macht tegen Zijn vijanden doen uitgaan. En Hij heeft de mens zelfs gezag gegeven over heel het geschapen rijk.

27

Psalm 8 uitgelegd in Hebreeën 2

Laten we eens kijken hoe dit in het tweede hoofdstuk van Hebreeën wordt aangehaald. Ik wil er niet te diep op ingaan, omdat we op deze school het boek Hebreeën zullen behandelen, en ik wil niet dezelfde dingen twee keer hoeven te zeggen. Maar we zullen er in elk geval even naar kijken.

In Hebreeën 1 en 2 ligt de nadruk er in het bijzonder op dat Jezus groter is dan alle engelen. Zowel het eerste als het tweede hoofdstuk vergelijkt de engelen met Jezus. En er staat in vers 5:

Want Hij heeft de komende wereld, waarover wij spreken, niet onderworpen aan de engelen,

HEBREEËN 2:5

Het citaat komt uit Psalm 8:

Wat is de mens, dat U aan hem denkt, of de mensenzoon, dat U naar hem omziet? U hebt hem voor korte tijd minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt U hem gekroond. U hebt hem gesteld over de werken van Uw handen; alle dingen hebt U onder zijn voeten onderworpen.

HEBREEËN 2:6-8

Het citaat gaat niet verder dan dat. In de rest van dit vers begint hij enig commentaar op de psalm te geven:

alle dingen hebt U onder zijn voeten onderworpen. Want bij het onderwerpen van alle dingen aan Hem heeft Hij niets uitgezonderd wat Hem niet onderworpen is. Nu zien wij echter nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn, maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die voor korte tijd minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood zou proeven.

HEBREEËN 2:8-9

Je kunt zien dat hij aan deze passage illustraties ontleent om bepaalde dingen over Jezus te beschrijven. Hij zegt niet dat de passage specifiek over Jezus gaat. Hij begint met te zeggen dat God het bestuur over de toekomstige wereld niet aan engelen heeft

gegeven. Aan wie heeft Hij het gegeven? Hij heeft het aan mensen gegeven. En hij wijst daarop door Psalm 8 aan te halen, over het gezag dat God aan mensen, aan menselijke wezens, heeft gegeven. Hij wijst erop:

Wat is de mens, de mensenzoon, dat U naar hem omziet en aan hem denkt? U hebt hem weinig minder gemaakt dan de engelen, maar U hebt hem met heerlijkheid en eer gekroond en hem heerschappij gegeven.

HEBREEËN 2:6-8

enzovoort.

Hij haalt deze psalm aan om te laten zien dat God het voorrecht om over de nieuwe wereld te heersen niet aan engelen heeft geschonken, maar aan menselijke wezens. Vervolgens wijst hij erop dat Jezus een mens werd, en wel de volmaakte mens, eigenlijk de grootste mens. Dat plaatst Hem automatisch in een gezagspositie boven die van de engelen.

Er staat:

Want doordat Hij alles aan hem heeft onderworpen, heeft Hij niets overgelaten wat niet onder hem staat. Maar op dit moment zien we nog niet dat alles aan hem onderworpen is.

Dat wil zeggen dat er werkelijk niets is wat God niet onder de heerschappij van de mens heeft gesteld. Maar hoe komt het dat wij op dit moment niet zien dat alle dingen door de mens worden beheerst? Waarom heeft de mens tegenwoordig bijvoorbeeld geen gezag over de dierenwereld? Waarom zijn er wilde dieren die de mens zullen opeten, en kan de mens ze niet tegenhouden tenzij hij een geweer heeft? Of waarom kan de mens het weer niet bevelen? Waarom zien we niet dat alle dingen onder hem staan?

We weten dat de zondeval de reden is. De mens verloor toen een groot deel van zijn heerschappij. Er staat:

Nu zien wij echter nog niet dat Hem alle dingen
onderworpen zijn,

HEBREEËN 2:8

Blijkbaar zegt hij dat God heeft bestemd dat de mens dat gezag opnieuw zal verkrijgen.

Hoewel we nog niet zien dat alle dingen onder de voeten van de mens zijn gesteld, zien we wel één ding. We zien Jezus als voorbeeld: een specifieke Mens Die net als andere mensen lager dan de engelen werd gemaakt, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij voor ieder mens de dood zou smaken.

Hij zegt dat Jezus vanwege het lijden van de dood lager dan de engelen werd. Dat wijst erop dat wanneer de psalm zegt dat de mens een weinig lager dan de engelen is gemaakt, dit in het bijzonder betekent dat de engelen niet sterven en de mens wel. Daaruit zou dan volgen dat de mens alleen in dat opzicht lager dan de engelen is, namelijk dat de mens sterfelijk is. De mens heeft de dood in het vooruitzicht, terwijl engelen dat niet hebben.

Jezus werd in dat opzicht aan de mensen gelijkgemaakt. Hij werd lager dan de engelen gemaakt, dat wil zeggen: Hij werd mens, zodat Hij voor ons de dood kon ondergaan. Daaruit zou dan volgen dat wanneer wij ophouden sterfelijk te zijn, wij ophouden lager dan de engelen te zijn. En in zekere zin zijn wij niet meer lager dan de engelen, want wij zijn met Christus gestorven en wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, in het eeuwige leven. Jezus zei:

en ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid.
Geloof u dat?

JOHANNES 11:26

28

Gods kinderen boven de engelen

Totdat wij wedergeboren werden, stonden wij beslist lager dan de engelen. Maar ik geloof dat de Bijbel aangeeft dat wij nu boven de engelen staan, omdat wij nu zonen van God zijn. De engelen verlangen ernaar zich te verdiepen in de dingen die God zelfs aan ons heeft geopenbaard, en zij kunnen zich er niet in verdiepen. Zij kunnen ze niet begrijpen. God heeft ons dingen geopenbaard die Hij niet aan Zijn engelen heeft geopenbaard. In Hebreëen 1:14 worden zij beschreven als dienende geesten. Dienende geesten betekent dienaren. Zij zijn slechts dienaren in Gods huisgezin. Wij zijn zonen en erfgenamen in Zijn huisgezin. Toen David schreef, was de mens lager dan de engelen omdat hij sterfelijk was. Maar wij, die nu onsterfelijk zijn, wij aan wie God eeuwig leven heeft gegeven, bevinden ons in een hogere positie dan zij, omdat wij zonen en mede-erfgenamen met Christus zijn, terwijl de engelen dat niet zijn. Tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd:

En tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechter hand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten?

HEBREEËN 1:13

Toch heeft Jezus gezegd dat wij, als wij overwinnaars zijn, aan Zijn rechterhand kunnen zitten. In Efeze staat zelfs dat wij al zijn opgewekt en met Christus in de hemelse gewesten zijn gezet. De engelen zijn dat niet, maar wij wel.

Er is dus een betekenis, een heel reële betekenis, waarin wij nu boven de engelen staan. Zij zijn dienaren in Gods huisgezin. Wij zijn zonen en erfgenamen, en volgens 1 Korinthe 6 zullen wij engelen oordelen. Wij zullen de wereld oordelen en wij zullen engelen oordelen. Je kunt dus zien dat wij boven de engelen staan. Nogmaals, dat maakt zelfs de woorden van David in Psalm 8 betekenisvoller. Wat is de mens, dat God hem zo'n hoge eer zou bewijzen dat Hij hem boven de engelen van God verheft en hem heerschappij geeft over de hele schepping en over de toekomstige wereld? Het is werkelijk een verbijsterend vooruitzicht.

29

Psalm 9 als acrostichon en lofpsalm

Laten we Psalm 9 nemen. Dit is onze eerste acrostichonpsalm. We zullen er nog veel tegenkomen. In de Nederlandse vertaling kun je dat natuurlijk niet zien, maar in het Hebreeuws begint elk vers met de volgende letter van het Hebreeuwse alfabet. Het Hebreeuwse alfabet heeft 22 letters, en je kunt zien dat deze psalm niet werkelijk 22 verzen heeft. Feitelijk worden hierin slechts 11 letters van het Hebreeuwse alfabet gebruikt, hoewel de verzen in het Hebreeuws anders zijn ingedeeld dan hier. Maar het is een feit dat je ongeveer de helft van het Hebreeuwse alfabet kunt doorlopen terwijl je deze psalm doorwerkt. De eerste letters van de verzen in het Hebreeuws zijn opeenvolgende letters van het Hebreeuwse alfabet. Dat betekent verder niets, behalve dat het een van de dichtvormen illustreert die in de psalm worden gebruikt.

Dit is een lofpsalm, waarin God wordt geprezen om specifieke dingen die worden genoemd. Daarom staat er meteen aan het begin:

Ik zal de HEERE loven met heel mijn hart, ik zal al Uw wonderen vertellen. In U zal ik mij verblijden en van vreugde opspringen, ik zal voor Uw Naam psalmen zingen, o Allerhoogste! Want mijn vijanden zijn teruggedeeind, zij zijn gestruikeld en van voor Uw aangezicht omgekomen. Want U hebt mijn recht en mijn rechtszaak behartigd, U hebt Zich gezet op de troon, o rechtvaardige Rechter. U hebt de heidenvolken bestraft, de goddeloze omgebracht, hun naam uitgewist, voor eeuwig en altijd. O vijand, zijn de verwoestingen voor altijd voltooid? Hebt u steden weggerukt? Hun nagedachtenis is met hen vergaan!

PSALMEN 9:2-7

Maar de HEERE zetelt voor eeuwig, Hij heeft Zijn troon gereedgemaakt voor het gericht. Hij Zelf zal de wereld oordelen in gerechtigheid en over de volken op billijke wijze rechtspreken. De HEERE is een veilige vesting voor de verdrukte, een veilige vesting in tijden van benauwdheid. Wie Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat U, HEERE, niet hebt verlaten wie U zoeken. Zing psalmen voor de HEERE, Die te Sion woont, verkondig onder de volken Zijn daden. Want Hij eist vergelding voor vergoten bloed, Hij denkt daaraan, Hij vergeet het hulpgeroep van de ellendigen niet. Wees mij genadig, HEERE, zie mijn ellende aan, mij aangedaan door wie mij haten, U Die mij opheft uit de poorten van de dood. Dan zal ik al Uw loffelijke daden vertellen in de poorten van de dochter van Sion, mij verheugen in Uw heil. De heidenvolken zonken in het graf dat zij maakten; hun voet raakte gevangen in het net dat zij heimelijk spanden. De HEERE is bekend geworden, Hij heeft recht gedaan. De goddeloze raakt verstrikt in het werk van zijn eigen handen. Higgajon,

PSALMEN 9:8-17

Higgajon, wat een overdenking betekent,

en dan: Sela.

De goddelozen keren terug, naar de hel toe, alle heidenvolken, die God vergeten. Want de arme wordt niet voor altijd vergeten, de hoop van de ellendigen vergaat niet voor eeuwig. Sta op, HEERE, laat de sterveling zich niet sterk maken; laat de heidenvolken voor Uw aangezicht geoordeeld worden. HEERE, jaag hun vrees aan; laat de heidenvolken weten dat zij stervelingen zijn. Sela

PSALMEN 9:18-21

30

God doet recht en beschermt verdrukten

De lof wordt hier aan God gegeven vanwege de bevrijding en omdat God de vijand heeft neergeslagen. In vers 4 zei hij:

Want U hebt mijn recht en mijn rechtszaak behartigd, U hebt Zich gezet op de troon, o rechtvaardige Rechter.

PSALMEN 9:5

In Psalm 7 vroeg David, dezelfde schrijver, God juist om recht te spreken. Hij vroeg God de zaken recht te zetten, op Zijn rechterstoel plaats te nemen, het recht uit te spreken en recht te doen. Nu zegt hij dat God dat heeft gedaan. Nu geeft hij God de lof die Hem rechtmatig toekomt:

Want U bent opgekomen voor mijn recht en mijn zaak.

Hij zegt dus: 'Ik ben naar de rechtbank gegaan, ik heb God gevraagd het juiste te doen, en Hij heeft dat gedaan. En nu dank ik Hem daarvoor.' Daarna richt hij zich tot de vijand.

En hij zegt: ‘Luister, aan alle verwoestingen die jullie hebben aangericht, is een einde gekomen. Jullie hebben misschien steden verwoest, maar God hebben jullie nooit vernietigd. Hij zal voor eeuwig blijven bestaan.’ Vers 7:

Maar de HEERE zetelt voor eeuwig, Hij heeft Zijn troon gereedgemaakt voor het gericht. Hij Zelf zal de wereld oordelen in gerechtigheid en over de volken op billijke wijze rechtspreken.

PSALMEN 9:8-9

Hij zegt dus dat de vijand heeft geprobeerd het volk van God te vernietigen, maar dat God hen desondanks heeft laten voortbestaan. Aan de verwoestingen is een einde gekomen, staat er in vers 6.

Nu staat er in vers 9:

De HEERE is een veilige vesting voor de verdrukte, een veilige vesting in tijden van benauwdheid.

PSALMEN 9:10

Dat is nog iets om God voor te loven. In een tijd van benauwdheid zal God voor hen een toevlucht zijn, een veilige plaats.

Wie Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat U, HEERE, niet hebt verlaten wie U zoeken.

PSALMEN 9:11

31

Welke naam van God Jezus bekendmaakte

Dat doet me denken aan iets wat Jezus in Johannes 17 zei. In Johannes 17:26 bidt Jezus voor Zijn discipelen en zegt Hij:

En Ik heb hun Uw Naam bekendgemaakt, en zal die bekendmaken, opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is, en Ik in hen.

JOHANNES 17:26

Jezus zegt:

Ik heb hun Uw naam bekendgemaakt.

Maar welke naam van God is ooit over de lippen van Jezus gekomen? Heeft Jezus ooit bekendgemaakt wat Gods naam is?

De Jehova's getuigen zeggen dat Gods naam Jehova is, wat natuurlijk door het Oude Testament wordt bevestigd. Zij wijzen erop dat Jezus hier in wezen zegt: 'Ik heb de naam Jehova aan de discipelen bekendgemaakt.' Om die reden vinden zij het gerechtvaardigd dat in hun Bijbel door het hele Nieuwe Testament heen het woord 'Lord' door 'Jehovah' wordt vervangen, want zij zeggen dat Jezus God Jehovah noemde.

Het woord Jehovah komt niet voor in het Nieuwe Testament, want Jehovah is samengesteld uit vier Hebreeuwse medeklinkers en het is een Hebreeuwse naam. Het Nieuwe Testament is in het Grieks geschreven en zulke Hebreeuwse medeklinkers komen er niet in voor. De naam Jehovah, of het tetragram, zoals die vier letters worden genoemd, komt niet voor in het Nieuwe Testament. Wat je daar in plaats daarvan aantreft, is het woord kyrios, een Grieks woord dat Lord betekent.

Overal waar bijvoorbeeld een schrijver van het Nieuwe Testament het Oude Testament citeert, vervangt hij het woord Jehovah door kyrios, Lord, als hij een vers uit het Oude Testament citeert waarin het woord Jehovah staat. De schrijvers van het Nieuwe

Testament gebruiken de naam Jehovah dus niet; wanneer ze verzen uit het Oude Testament citeren waarin Zijn naam voorkomt, vervangen ze die bovendien door het gewone woord voor 'Lord'. Dat is hetzelfde als Adonai: meester. Een dienaar kon zijn meester kyrios noemen. Caesar werd kyrios genoemd. Met andere woorden, bij de vertaling in het Grieks werd betrekkelijk luchtig met de naam Jehovah omgegaan. Men vond niet dat die naam in de vertaling behouden moest blijven. Hij werd eenvoudig teruggebracht tot het woord Lord.

32

Gods bekendgemaakte naam is Vader

Jezus heeft de naam Jehovah nooit uitgesproken. De enige keer dat Jezus de discipelen ooit een benaming gaf waarmee ze God moesten aanspreken, zei Hij:

Onze Vader.

Hij zei:

Hij zei tegen hen: Wanneer u bidt, zeg dan: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde.

LUKAS 11:2

Ook door deze hele passage heen spreekt Hij de Vader aan. Vers 24:

Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn die U Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid zien, die U Mij gegeven hebt, omdat U Mij hebt liefgehad vóór de grondlegging van de wereld.

JOHANNES 17:24

enzovoort. Vers 25:

Rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend, en dezen hebben erkend dat U Mij gezonden hebt.

JOHANNES 17:25

Telkens wanneer Jezus tot God sprak en ons vertelde hoe wij tot God moesten spreken, zei Hij dat we de benaming Vader moesten gebruiken. Zelf gebruikte Hij de benaming Vader ook. Dus wanneer Hij zegt:

En Ik heb hun Uw Naam bekendgemaakt, en zal die bekendmaken, opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is, en Ik in hen.

JOHANNES 17:26

dan lijkt het erop dat de naam van God die Jezus bekendmaakte Vader was, ook al lijkt dat niet echt een eigennaam te zijn.

Op de basisschool heb je misschien geleerd dat als je het woord vader gebruikt in de uitdrukking ‘mijn vader’, je het woord vader niet met een hoofdletter schrijft. Het is dan gewoon een soortnaam: mijn vader, mijn moeder, mijn oom, mijn tante. Maar als je het als eigennaam gebruikt — Vader, Moeder, oom George, tante Sally — schrijf je vader of moeder met een hoofdletter. Het is een eigennaam. Het wordt als eigennaam gebruikt. Dat geldt ook voor Papa, of voor iedere andere benaming die in de plaats van een eigennaam wordt gebruikt.

We zouden zelfs kunnen zeggen dat Jezus in vers 24 beslist een eigennaam gebruikt:

Vader, met een hoofdletter, en in vers 25:

Rechtvaardige Vader, met een hoofdletter. Het is een naam. Hij zei:

Hij zei tegen hen: Wanneer u bidt, zeg dan: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde.

LUKAS 11:2

Ik geloof dus dat de naam van de Heere, de naam van God die Jezus aan ons bekendmaakte, Vader was.

Terug in Psalm 9 staat in vers 10:

Wie Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat U, HEERE, niet hebt verlaten wie U zoeken.

PSALMEN 9:11

Jezus heeft Zijn naam aan ons bekendgemaakt. Hij heeft bekendgemaakt dat God onze Vader is. Wanneer mensen dat weten, en weten dat zij God Vader kunnen noemen, dan kunnen zij Hem vertrouwen zoals zij een aardse vader kunnen vertrouwen. Ik geloof dus dat dit daarnaar verwijst.

33

God vergeet de ellendigen niet

Dan heeft hij het nog wat meer over het zingen van lofliederen. Vers 12 zegt:

Want Hij eist vergelding voor vergoten bloed, Hij denkt daaraan, Hij vergeet het hulpgeroep van de ellendigen niet.

PSALMEN 9:13

Dat wil zeggen: Hij denkt aan de zaak van de onschuldigen. Dus wanneer God eropuit trekt om wraak te nemen op moordenaars, denkt Hij aan degenen die zo verdrukt en zo tot slachtoffer gemaakt zijn. Er staat:

Zing psalmen voor de HEERE, Die te Sion woont, verkondig onder de volken Zijn daden. Want Hij eist vergelding voor vergoten bloed, Hij denkt daaraan, Hij vergeet het hulpgeroep van de ellendigen niet. Wees mij genadig, HEERE, zie mijn ellende aan, mij aangedaan door wie mij haten, U Die mij opheft uit de poorten van de dood. Dan zal ik al Uw loffelijke daden vertellen in de poorten van de dochter van Sion, mij verheugen in Uw heil.

PSALMEN 9:12-15

Het lijkt erop dat in geen enkele Psalm de vijanden ooit ver weg zijn. Zelfs in de Psalmen waarin God wordt geprezen voor bevrijding en voor het verhoren van gebeden, liggen de vijanden altijd ergens op de achtergrond op de loer. Hij is nooit helemaal vrij van vijanden. Zelfs hier, waar hij God prijst omdat God hem heeft bevrijd, hem in het gelijk heeft gesteld en het voor hem heeft opgenomen tegen zijn vijanden, zegt hij nog steeds:

Heer, red mij van mijn vijanden.

Dan heeft hij het opnieuw over dezelfde principes die we in hoofdstuk 7 zagen: de vijand valt in zijn eigen kuil. Het lijkt er bijna op dat hoofdstuk 9 kort na hoofdstuk 7 is geschreven, want in beide staat de uitdrukking dat de vijand in zijn eigen kuil valt. Die gedachte komt in beide voor, en in beide staat ook het idee dat God rechtsprekt tussen hem en zijn vijanden.

Dan staat er in vers 17:

De goddelozen keren terug, naar de hel toe, alle heidenvolken, die God vergeten.

PSALMEN 9:18

Dat zou ons volk enige vrees moeten inboezemen, want ons volk wist vroeger iets over God en is Hem zo goed als vergeten. Bij sommige grondleggers van ons land was er een zekere vreze Gods, en die was ooit in een deel van onze wetgeving vastgelegd. Maar de vreze Gods is vrijwel volledig uit de hele wetgeving verwijderd. De volken die God vergeten, zullen naar de hel worden verwezen. Dat is de bestemming van volken die zich van God afkeren, en het onze voldoet beslist aan die omschrijving.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 3:1
- 2 Samuel 15:4
- Psalmen 3:2-3
- Psalmen 3:4-9
- Psalmen 3:3
- Psalmen 3:4
- Psalmen 2:6
- Psalmen 3:6-7
- Psalmen 3:8-9
- Psalmen 4:9
- Psalmen 4:2
- Psalmen 4:3
- Psalmen 4:4
- Psalmen 4:5
- Efeze 4:26
- Efeze 4:26-27
- Efeze 4:31
- Johannes 15:19
- Psalmen 4:6
- Psalmen 4:7
- Psalmen 4:8
- Psalmen 5:2-13
- Psalmen 5:6-7

- Psalmen 5:7-8
- Psalmen 5:10
- Psalmen 5:11
- Psalmen 3:2-9
- Psalmen 4:1
- Psalmen 5:2-3
- Psalmen 3:8
- Psalmen 5:13
- Psalmen 13:2-3
- Psalmen 13:4-5
- Psalmen 13:6-7
- Mattheüs 6:9
- Mattheüs 6:10
- Mattheüs 6:11
- Mattheüs 6:12
- Mattheüs 6:13
- Psalmen 7:2-6
- Psalmen 7:7-8
- Psalmen 7:9-10
- Psalmen 7:11-14
- Psalmen 7:15-17
- Psalmen 7:18
- Job 31:5-10
- Psalmen 7:4-6
- Psalmen 7:7
- Psalmen 7:9
- Psalmen 7:11
- Psalmen 7:10
- Psalmen 7:12
- Mattheüs 26:52
- Psalmen 8:2
- Hebrëeën 2:9
- Psalmen 8:1
- Psalmen 8:5

- Psalmen 8:3
- Mattheüs 21:15
- Lukas 19:39
- Mattheüs 21:9
- Mattheüs 21:16
- Lukas 19:40
- Psalmen 8:4
- Hebreëën 2:5
- Hebreëën 2:6-8
- Hebreëën 2:8-9
- Hebreëën 2:8
- Johannes 11:26
- Hebreëën 1:13
- Psalmen 9:2-7
- Psalmen 9:8-17
- Psalmen 9:18-21
- Psalmen 9:5
- Psalmen 9:8-9
- Psalmen 9:10
- Psalmen 9:11
- Johannes 17:26
- Lukas 11:2
- Johannes 17:24
- Johannes 17:25
- Psalmen 9:13
- Psalmen 9:12-15
- Psalmen 9:18

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.